

บทที่ 4

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) ศึกษาแบบช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง (Cross-sectional study) เพื่อศึกษาลักษณะความสุขภาพจากการทำงานของผู้ปฏิบัติงานในฟาร์มโคนม และศึกษาภาวะสุขภาพของผู้ปฏิบัติงานในฟาร์มโคนมตำบลบ้านค้อ อำเภอเมืองจังหวัดขอนแก่น จำนวน 211 คน พร้อมทั้งสำรวจการจัดการสิ่งแวดล้อมในฟาร์มโคนม จำนวน 106 ฟาร์ม ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows V.13 จะนำเสนอผลการศึกษาดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลทั่วไปในการจัดการสิ่งแวดล้อมในฟาร์มโคนม
2. ข้อมูลทั่วไปลักษณะงานในฟาร์มโคนม
3. ข้อมูลการสำรวจการจัดการสิ่งแวดล้อมฟาร์มโคนม
4. ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ปฏิบัติงาน
 - 4.1 ข้อมูลทั่วไป
 - 4.2 ข้อมูลปัจจัยและส่งผลกระทบต่อสุขภาพของผู้ปฏิบัติงานตามลักษณะงาน
 - 4.3 ข้อมูลประวัติการเจ็บป่วย/การได้รับอันตรายและได้รับบาดเจ็บขณะทำงาน

1. ข้อมูลทั่วไปในการจัดการสิ่งแวดล้อมในฟาร์มโคนม

การจัดการสิ่งแวดล้อมในฟาร์มโคนมในแต่ละฟาร์มจำเป็นต้องมีการดูแลสุขลักษณะของฟาร์มให้เป็นไปตามคุณภาพมาตรฐานฟาร์มโคนมและการผลิตน้ำนม (2542) ซึ่งประกอบไปด้วยปัจจัยที่สำคัญดังนี้

1.1 ด้านองค์ประกอบฟาร์ม

ได้แก่ การจัดการเรื่องทำเลที่ตั้งของฟาร์ม ให้สามารถป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของโรคจากภายนอกเข้าสู่ฟาร์มและสามารถควบคุมภายในฟาร์มได้ การจัดการลักษณะฟาร์ม ต้องมีการจัดแบ่งพื้นที่บ้านพักอาศัยของผู้ปฏิบัติงานให้อยู่ในที่เฉพาะไม่เข้าไปอยู่ในบริเวณโรงเรือนของสัตว์ ต้องตั้งแยกตากหากอย่างชัดเจน และไม่ควรมีสัตว์อื่นที่อาจเป็นพาหะนำโรคเข้าไปอยู่ในบริเวณเลี้ยงโคนม การจัดการลักษณะโรงเรือน ควรให้มีขนาดที่เหมาะสมกับจำนวนโคนม ถูกสุขลักษณะไม่ก่อให้เกิดปัญหาทั้งสัตว์และผู้เลี้ยง

1.2 ด้านการจัดการฟาร์ม

ได้แก่ การจัดการ โรงเรือน ให้มีความสะดวกต่อผู้ปฏิบัติงานต้องมีสภาพที่สะอาดและแห้ง การจัดการด้านสุขภาพสัตว์ ต้องมีการเฝ้าระวังควบคุมและป้องกัน โรคควรจัดให้มีโปรแกรมทำลายเชื้อก่อนเข้าและออกจากฟาร์ม

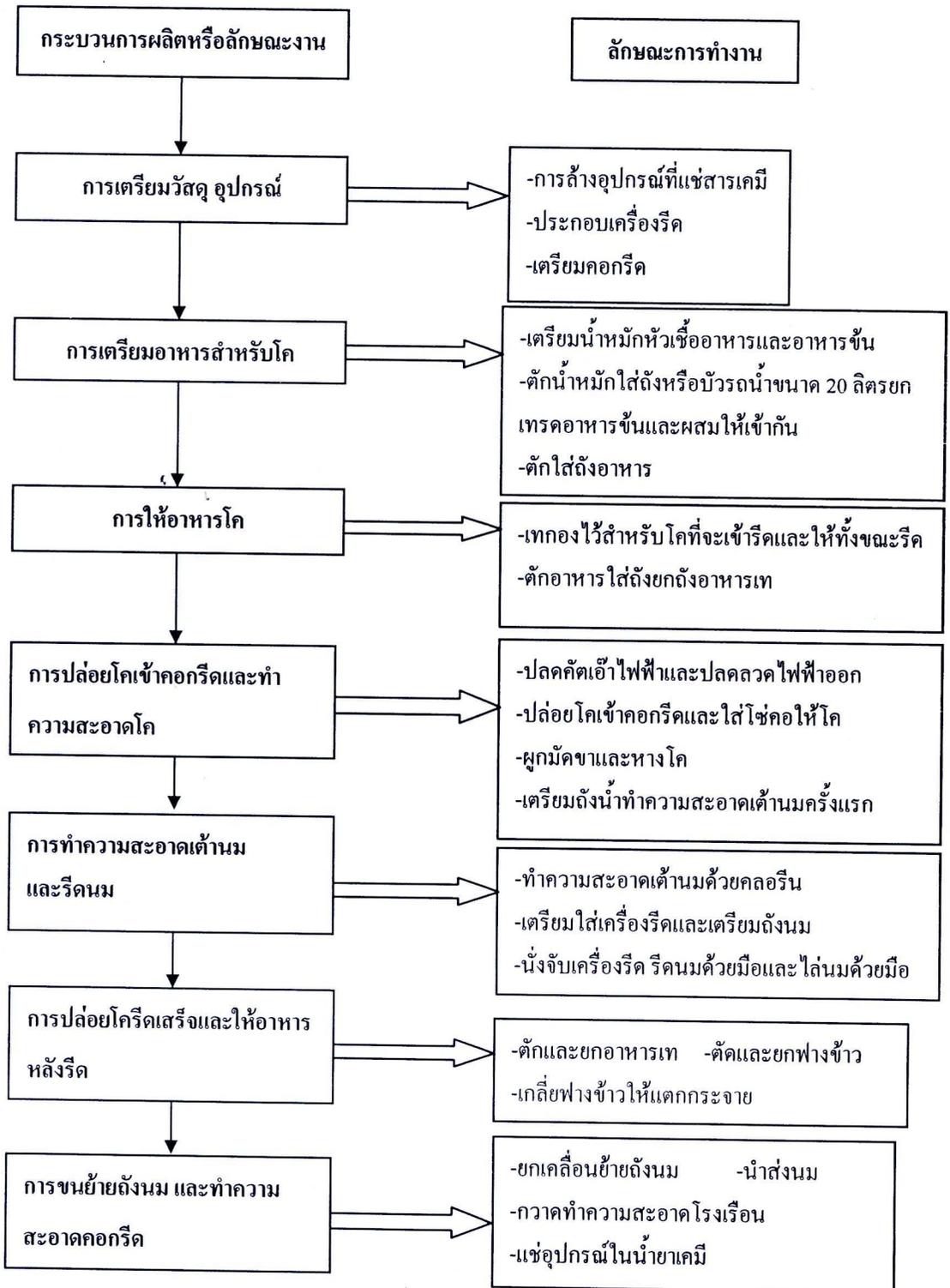
1.3 การจัดการสิ่งแวดล้อม

เช่น สิ่งปฏิกูลต่าง ๆ รวมทั้งขยะต้องผ่านการกำจัดอย่างเหมาะสม เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อผู้อยู่อาศัยข้างเคียง หรือสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย ขยะมูลฝอย ถึงขยะมีฝาปิดมิดชิด ซากสัตว์ทำการกลบฝังหรือทำลาย มูลสัตว์นำไปทำปุ๋ยโดยต้องไม่ทิ้งหรือกองให้เกิดกลิ่นเหม็นแก่ผู้อยู่อาศัยข้างเคียง น้ำเสียจะต้องมีระบบเก็บกักหรือบำบัดน้ำเสียให้เหมาะสม ทั้งนี้ น้ำที่ออกจากฟาร์มจะต้องมีคุณภาพที่เป็นไปตามมาตรฐานคุณภาพน้ำทิ้งที่กำหนด การผลิตน้ำนมดิบ

2. ข้อมูลทั่วไปลักษณะงานในฟาร์มโคนม

2.1 ลักษณะงานกระบวนการผลิตน้ำนมดิบจากฟาร์มโคนม

ในการทำงานของผู้ปฏิบัติงานในฟาร์ม โคนมหรือผู้รับจ้างทำงานนี้ ข้อมูลทั่วไปในเขตพื้นที่ตำบลบ้านคือที่ประกอบอาชีพเลี้ยงโคนมจำนวน 6 หมู่บ้าน โดยรัศมีการเลี้ยงต้องมีระยะทางการขนส่งนมไปยังสหกรณ์โคนมนั้นจะต้องไม่เกิน 20 กิโลเมตร โดยลักษณะการทำงานของผู้ปฏิบัติงานในฟาร์มหรือผู้ประกอบการอาชีพเลี้ยงโคนมจะทำงานเป็นครอบครัว ซึ่งอาศัยจากประสบการณ์การทำงานและการบอกต่อวิธีปฏิบัติงานต่อ ๆ กันมาเป็นทอด ๆ ซึ่งอาจพบว่ามีบางครอบครัวที่ประกอบอาชีพนี้แล้ว แต่ยังไม่ได้ขอขึ้นทะเบียนฟาร์มและขอรับรองคุณภาพมาตรฐานฟาร์มจากปศุสัตว์อำเภอ นั้นหมายความว่าผู้ปฏิบัติงานในฟาร์มจะไม่ได้ผ่านการอบรมให้ความรู้เรื่องการทำงานในฟาร์มโคนม ซึ่งจะทำให้ผู้ปฏิบัติงานขาดความรู้ความเข้าใจในการทำงานและจะทำงานโดยขาดความระมัดระวังส่งผลให้อาจได้รับอันตรายจากการทำงานได้ การปฏิบัติงานในฟาร์มในแต่ละครัวเรือนจะมีลักษณะงานที่คล้ายคลึงกัน โดยกระบวนการทำงานตั้งแต่เริ่มต้นจนเสร็จสิ้นกระบวนการทำงานในแต่ละครั้งจะขึ้นอยู่กับหน้าที่ของแต่ละคน ส่วนใหญ่จะทำงานมากกว่า 1 หน้าที่ไม่สามารถแบ่งหน้าที่ได้ชัดเจนจะทำสลับหมุนเวียนกันไปแล้วแต่ในวันนั้น ๆ จะทำได้ถึงกระบวนการใด การปฏิบัติงานในฟาร์มโคนมจะทำงาน 2 ช่วงเวลาคือทำงานในช่วงเช้าและช่วงบ่ายของทุกวัน ผู้ปฏิบัติงานจะเริ่มตื่นนอนและเริ่มงานตอนเช้าประมาณ 05.00 น. จนถึง 08.30 น. และเริ่มงานอีกครั้งในช่วงบ่ายตั้งแต่เวลา 14.00 ถึง 17.00 น. โดยลักษณะงานที่ปฏิบัติมีดังนี้

ภาพที่ 2 กระบวนการผลิตน้ำนมดิบและลักษณะการทำงาน

2.2 สิ่งแวดล้อมในการทำงาน

จากการประเมินสิ่งแวดล้อมในการทำงานพบว่าผู้ปฏิบัติงานมีโอกาสในการสัมผัสปัจจัยและสิ่งคุกคามสุขภาพจากการทำงาน ได้แก่ ปัญหาด้านกายภาพ จากกลิ่นเหม็นรำคาญจากมูลสัตว์ และฝุ่นละอองอาหารสัตว์ ปัญหาทางด้านเคมี ได้แก่ สารละลายโซดาไฟ สารละลายคลอรีนและยาฆ่าแมลง ปัญหาทางการยศาสตร์ ได้แก่ ลักษณะท่าทางการทำงานและการออกแรงยกของหนัก ปัญหาทางจิตสังคม ได้แก่ ปัญหาความเครียดที่เกิดจากความเร่งรีบทำงานแข่งกับเวลา และราคาผลผลิต

3. ข้อมูลการสำรวจการจัดการสิ่งแวดล้อมฟาร์มโคนม

จากการสำรวจสิ่งแวดล้อมในฟาร์มโคนม จำนวน 106 ฟาร์ม เมื่อพิจารณาวิธีการจัดการสิ่งแวดล้อมภายในฟาร์ม จำแนกตามขนาดฟาร์ม พบว่ามีฟาร์มขนาดเล็ก (5-10 ตัว) ร้อยละ 17.9 ฟาร์มขนาดกลาง (11 – 20 ตัว) ร้อยละ 29.2 และฟาร์มขนาดใหญ่ (21 ตัวขึ้นไป) ร้อยละ 52.8 (ตารางที่ 2)

จากการสัมภาษณ์วิธีการรีดนม พบว่า ฟาร์มโคนมส่วนใหญ่มีวิธีการรีดนมด้วยเครื่องรีดเพียงอย่างเดียว คิดเป็นร้อยละ 93.4 และรีดทั้งมือและรีดด้วยเครื่องในคราวเดียวกัน คิดเป็นร้อยละ 6.6

เมื่อพิจารณาการขอรับรองคุณภาพมาตรฐานฟาร์ม จากหลักฐานใบรับรองมาตรฐานฟาร์ม พบว่าฟาร์มโคนมส่วนใหญ่ได้มีการขอรับรองมาตรฐานฟาร์มและต่ออายุฟาร์มทุกปี คิดเป็นร้อยละ 50.9 ส่วนฟาร์มที่เคยขอและเคยได้รับแต่ไม่ได้ต่ออายุใบรับรองมาตรฐานฟาร์ม ร้อยละ 23.6 และฟาร์มที่ยังไม่ได้รับรองมาตรฐานฟาร์ม ร้อยละ 25.5 โดยพบมากในฟาร์มขนาดเล็ก ร้อยละ 68.4 เหตุผลเพราะมีจำนวนโคนมน้อยและเพิ่งก่อตั้งฟาร์ม และการขอให้สัตวแพทย์ของปศุสัตว์อำเภอตรวจสุขภาพโคประจำปี พบฟาร์มโคนมที่มีการตรวจสุขภาพประจำปี ร้อยละ 6.6 ส่วนใหญ่พบในฟาร์มขนาดใหญ่ ร้อยละ 12.5 (ตารางที่ 3)

ตารางที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของฟาร์มจำแนกขนาดฟาร์มตามจำนวนที่เลี้ยง

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (ฟาร์ม)	ร้อยละ
จำนวนโคนม (ตัว)		
ขนาดเล็ก (5-10 ตัว)	19	17.9
ขนาดกลาง (11-20 ตัว)	31	29.2
ขนาดใหญ่ (21 ตัวขึ้นไป)	56	52.8
รวม	n = 106	100.0

ตารางที่ 3 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับฟาร์มจำแนกตามขนาดฟาร์ม

ข้อมูลทั่วไป	ขนาดฟาร์ม			
	ขนาดเล็ก n=19	ขนาดกลาง n=31	ขนาดใหญ่ n=56	รวม n=106
วิธีรีดนม				
รีดด้วยมือเพียงอย่างเดียว	-	-	-	-
รีดด้วยเครื่องเพียงอย่างเดียว	16(84.2)	30(96.8)	53(94.6)	99(93.4)
รีดทั้ง 2 วิธี	3(15.8)	1(3.2)	3(5.4)	7(6.6)
การรับรองมาตรฐานฟาร์ม				
ได้รับและต่ออายุทุกปี	4(21.1)	14(45.2)	36(64.3)	54(50.9)
เคยได้รับ	2(10.5)	10(32.2)	13(23.2)	25(23.6)
ไม่เคยได้รับ	13(68.4)	7(22.6)	7(12.5)	27(25.5)
การตรวจสอบสุขภาพโคนมประจำปี				
ตรวจทุกปี	-	-	7(12.5)	7(6.6)
เคยได้รับการตรวจ	6(31.6)	24(77.4)	42(75.0)	72(67.9)
ไม่เคย	13(68.4)	7(22.6)	7(12.5)	27(25.5)

เมื่อพิจารณาการจัดการสิ่งแวดล้อมในฟาร์มโคนม ด้านองค์ประกอบฟาร์มพบว่า ลักษณะที่ตั้งของฟาร์ม ส่วนใหญ่ตั้งอยู่นอกชุมชน(ตามที่นา สวน ไร่)ซึ่งจะช่วยลดปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นกับบุคคลใกล้เคียง คิดเป็นร้อยละ 88.7 และพบฟาร์มที่ตั้งอยู่ในชุมชนพบร้อยละ 11.3 โดยพบมาก

เป็นฟาร์มขนาดใหญ่ร้อยละ 17.9 ด้านลักษณะที่พึงอาศัยของผู้ปฏิบัติงาน พบว่า ส่วนใหญ่ผู้ปฏิบัติงานมีที่พักอาศัยตั้งแยกอยู่เป็นสัดส่วนชัดเจน คิดเป็นร้อยละ 74.5 และตั้งอยู่ภายในส่วนเดียวกับตัวโรงเรือนร้อยละ 25.5 ส่วนใหญ่พบในฟาร์มขนาดกลางร้อยละ 38.7

เมื่อพิจารณาตามแหล่งที่ตั้งของฟาร์ม พบว่า ส่วนใหญ่ไม่ได้ตั้งอยู่ใกล้แหล่งน้ำสาธารณะหรือน้ำประปาหมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 67.0 ส่วนฟาร์มที่พบว่าตั้งอยู่ใกล้แหล่งน้ำอุปโภคบริโภคของชุมชนคือใกล้แหล่งน้ำประปาหมู่บ้านและแหล่งน้ำสาธารณะ ร้อยละ 33.0 ส่วนใหญ่เป็นฟาร์มขนาดเล็ก ร้อยละ 42.1

เมื่อพิจารณาการจัดการสิ่งแวดล้อมด้านลักษณะฟาร์ม พบว่า ลักษณะฟาร์มบริเวณภายในฟาร์มส่วนใหญ่มีอากาศโปร่งสบายอากาศถ่ายเทสะดวกร้อยละ 88.7 บริเวณห้องเตรียมอาหารพบว่าส่วนใหญ่มีห้องเตรียมอาหารอยู่ส่วนเดียวกับตัวโรงเรือน ร้อยละ 65.1 การระบายอากาศของห้องเตรียมอาหารส่วนใหญ่ พบว่า อับทึบการระบายอากาศไม่ดีร้อยละ 50.9 ส่วนใหญ่พบในฟาร์มขนาดเล็ก เมื่อพิจารณาสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ที่จำเป็นต้องควบคุมดูแลภายในฟาร์ม พบว่า ภายในฟาร์มโคนมมีการเลี้ยงสัตว์อื่นในบริเวณฟาร์ม เช่น สุนัข ไก่ โคเนื้อ ร้อยละ 76.4 และสิ่งที่จำเป็นต้องจัดหาให้เพียงพอ คือ การจัดน้ำสะอาดในการอุปโภคบริโภคสำหรับผู้ปฏิบัติงานและโคนม พบว่าน้ำใช้สำหรับสัตว์มีเพียงพอร้อยละ 92.5 และน้ำอุปโภคบริโภคของผู้ปฏิบัติงานมีเพียงพอเช่นเดียวกัน ร้อยละ 80.2 โดยน้ำที่ใช้เป็นน้ำบาดาลที่เจาะใช้เองและน้ำไม่ได้ผ่านการปรับปรุงคุณภาพน้ำก่อนนำไปใช้ นอกจากนี้เมื่อพิจารณาการกักเก็บน้ำในภาชนะที่บรรจุน้ำสำหรับผู้ปฏิบัติงาน พบว่าส่วนใหญ่ไม่มีฝาปิดร้อยละ 71.7

เมื่อพิจารณาการจัดการสิ่งแวดล้อมด้านลักษณะโรงเรือนพบว่า ตัวโรงเรือนได้ถูกจัดแบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือโรงเรือนสำหรับคอกพักโคและโรงเรือนสำหรับบริดคนม โดยในแต่ละฟาร์มจัดให้มีโรงเรือนที่พักโคส่วนใหญ่เป็นพื้นดินทั้งหมด และโรงเรือนสำหรับคอกกรีดเป็นพื้นปูนซีเมนต์ทั้งหมด นอกจากนี้เมื่อพิจารณาสภาพพื้นคอกและพื้นโรงเรือน พบว่าส่วนใหญ่ไม่มีน้ำขังและมีแสงแดดส่องถึงร้อยละ 88.7 และ 87.7 ตามลำดับ ส่วนโรงเรือนที่พบว่ามีปัญหาฝ้าขัง พบเป็นร้อยละ 11.3 โดยพบมากในฟาร์มขนาดกลางร้อยละ 12.9 ฟาร์มที่มีสภาพพื้นแสงแดดส่องไม่ถึงพบร้อยละ 12.3 โดยพบในฟาร์มขนาดเล็กร้อยละ 26.3

เมื่อพิจารณาการจัดการสิ่งแวดล้อมทั่วไปบริเวณภายในฟาร์มและรอบๆบริเวณฟาร์ม พบว่าการจัดการน้ำทิ้งภายในฟาร์มทั้งหมดไม่มีระบบบำบัดน้ำทิ้งก่อนออกจากฟาร์ม และส่วนใหญ่ไม่มีร่องระบายน้ำออกจากฟาร์มโดยจะปล่อยน้ำทิ้งลงตามพื้นดินพื้นหญ้า ร้อยละ 88.7 ส่วนการจัดการวัสดุภายในฟาร์มพบว่า ภายในฟาร์มมีการจัดเก็บวัสดุเป็นระเบียบเรียบร้อยคิดเป็นร้อยละ 71.7

การจัดการขยะพบว่าส่วนใหญ่มีถังขยะใช้ และมีวิธีการกำจัดขยะด้วยวิธีการฝังและเผา รวมกัน อาทิตย์ละครั้ง การกำจัดซากสัตว์ พบว่าฟาร์มแต่ละฟาร์มมีวิธีการกำจัดซากสัตว์ดังนี้โดย ซากโคขนาดใหญ่จะขายให้พ่อค้าที่มารับซื้อ และซากโคขนาดเล็กจะทำการฝัง วิธีการกำจัดมูลสัตว์ ส่วนใหญ่จะกรอกถูงไว้ขายและบางส่วนนำไปทำปุ๋ยใส่ที่นา การทำความสะอาดโรงเรือนและ บริเวณรอบโรงเรือนพบว่า ผู้ปฏิบัติงานในฟาร์มโคนมมีวิธีในการทำความสะอาดโรงเรือน โดยการ ฉีดน้ำล้างพื้นทุกวันหลังรีดนมเสร็จ และบริเวณรอบ ๆ จะตัดหญ้าและเก็บขยะเผา อาทิตย์ละครั้ง

สภาพไฟฟ้าภายในฟาร์ม พบว่า ฟาร์มเลี้ยงโคนมส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาระบบไฟฟ้าร้อยละ 64.2 และระบบไฟฟ้าส่วนที่เป็นปัญหาและอาจเป็นอันตรายสำหรับคนและสัตว์เลี้ยง ได้นั้น เช่น ปลั๊กไฟชำรุด หลอดไฟอยู่ในสภาพไม่เหมาะสมต่อการใช้งาน ลวดไฟฟ้าที่ปล่อยกระแสไฟฟ้าไม่มี สัญลักษณ์เตือนถึงอันตราย คิดเป็นร้อยละ 35.8 โดยพบในฟาร์มขนาดเล็ก ร้อยละ 36.8

การระบายอากาศกลิ่นเหม็นรำคาญจากมูลสัตว์พบว่าไม่มีปัญหา คิดเป็น ร้อยละ 88.7 มีเพียงร้อยละ 11.3 ที่มีปัญหาเรื่องกลิ่นเหม็นรำคาญจากมูลสัตว์ โดยช่วงเวลาที่เกิดกลิ่นเหม็นรำคาญ ส่วนใหญ่พบทั้งหมดที่มีปัญหาคือเกิดเฉพาะฤดูฝน พบมากในฟาร์มขนาดเล็กถึงร้อยละ 26.3 กลิ่นเหม็นรำคาญช่วงเวลากลางวันเกิดในช่วงฤดูหนาวร้อยละ 75.0 และพบมากในฟาร์มขนาดเล็ก ร้อยละ 26.3 (ตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละการจัดการสิ่งแวดล้อมฟาร์มโคนมจำแนกตามขนาดฟาร์ม

การจัดการสิ่งแวดล้อม	ขนาดฟาร์ม			
	ขนาดเล็ก n=19	ขนาดกลาง n=31	ขนาดใหญ่ n=56	รวม n=106
องค์ประกอบฟาร์ม				
ลักษณะที่ตั้งของฟาร์ม				
1. ตั้งอยู่ในชุมชน	1(5.3)	1(3.2)	10(17.9)	12(11.3)
2. ตั้งอยู่นอกชุมชน(ตามที่นา สวน ไร่)	18(94.7)	30(96.8)	46(82.1)	94(88.7)
ลักษณะที่พักอาศัย				
1. อยู่ภายในฟาร์ม	7(36.8)	12(38.7)	8(14.3)	27(25.5)
2. ตั้งแยกอยู่เป็นสัดส่วน	12(63.2)	19(61.3)	48(85.7)	79(74.5)

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละการจัดการสิ่งแวดล้อมฟาร์มโคนมจำแนกตามขนาดฟาร์ม (ต่อ)

การจัดการสิ่งแวดล้อม	ขนาดฟาร์ม			
	ขนาดเล็ก n=19	ขนาดกลาง n=31	ขนาดใหญ่ n=56	รวม n=106
แหล่งที่ตั้งของฟาร์ม				
1. อยู่ใกล้แหล่งน้ำสาธารณะ	5(26.3)	5(16.1)	11(19.6)	21(19.8)
2. อยู่ใกล้แหล่งผลิตน้ำประปาหมู่บ้าน ไม่เกิน 30 เมตร	3(15.8)	3(9.7)	8(14.3)	14(13.2)
3. ไม่ได้ตั้งอยู่แหล่งน้ำทั้ง 2 แหล่ง	11(57.9)	23(74.2)	37(66.1)	71(67.0)
ลักษณะฟาร์ม				
บริเวณภายในฟาร์ม				
1. อับทึบไม่มีอากาศถ่ายเท	5(26.3)	3(9.8)	4(7.1)	12(11.3)
2. โปร่งอากาศถ่ายเทสะดวก	14(73.7)	28(90.2)	52(92.9)	94(88.7)
บริเวณโรงเลี้ยง (ห้องผสมอาหาร)				
1. มีห้องผสมอาหารแยกเป็นสัดส่วนต่างหากกับ ตัวโรงเรือน	3(15.8)	9(29.1)	25(44.6)	37(34.9)
2. อยู่ส่วนเดียวกันกับตัวโรงเรือน	16(84.2)	22(70.9)	31(55.4)	69(65.1)
บริเวณโรงเลี้ยง (การระบายอากาศของห้องผสมอาหาร)				
1. ระบายอากาศดี	6(31.6)	15(48.4)	31(55.4)	52(49.1)
2. ห้องทึบไม่มีการระบายอากาศ	13(68.4)	16(51.6)	25(44.6)	54(50.9)
บริเวณโรงเลี้ยง (การสัตว์เลี้ยงชนิดอื่นๆ)				
1. ไม่มี	5(26.3)	9(29.1)	11(19.6)	25(23.6)
2. มี	14(73.7)	22(70.9)	45(80.4)	81(76.4)
น้ำที่ใช้ภายในฟาร์ม (น้ำที่ใช้สำหรับสัตว์)				
1. เพียงพอ	18(94.7)	29(93.5)	51(91.1)	98(92.5)
2. ไม่พอ	1(5.3)	2(6.5)	5(8.9)	8(7.5)
ลักษณะฟาร์ม				
น้ำอุปโภคบริโภคที่สะอาดเพียงพอสำหรับผู้ปฏิบัติงาน				
1. มีและเพียงพอ	14(73.7)	26(83.9)	45(80.4)	85(80.2)
2. มีแต่ไม่เพียงพอ	3(15.9)	5(16.1)	11(19.6)	19(17.9)
3. ไม่มีเพียงพอ	2(10.4)	0(0)	0(0)	2(1.9)

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละการจัดการสิ่งแวดล้อมฟาร์มโคนมจำแนกตามขนาดฟาร์ม (ต่อ)

การจัดการสิ่งแวดล้อม	ขนาดฟาร์ม			
	ขนาดเล็ก n=19	ขนาดกลาง n=31	ขนาดใหญ่ n=56	รวม n=106
บริเวณโรงเลี้ยง (ภาชนะบรรจุ)				
1. มีฝาปิดมิดชิด	2(10.5)	9(29.1)	19(33.9)	30(28.3)
2. ไม่มีฝาปิดมิดชิด	17(89.5)	22(70.9)	37(66.1)	76(71.7)
ลักษณะโรงเรือน				
ลักษณะพื้นคอก (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)				
1. เป็นพื้นดินสำหรับคอกพัก	19(100.0)	31(100.0)	56(100.0)	106(100.0)
2. เป็นพื้นปูนซีเมนต์สำหรับคอกกรีต	19(100.0)	31(100.0)	56(100.0)	106(100.0)
สภาพพื้นคอก (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)				
1. มีน้ำขังตลอด	2(10.5)	4(12.9)	6(10.7)	12(11.3)
2. ไม่มีน้ำขัง	17(89.5)	27(87.1)	50(89.3)	94(88.7)
3. มีแคคต่อถึง	14(73.7)	28(90.3)	51(91.1)	63(87.7)
4. แคคต่อไม่ถึงพื้นคอก	5(26.3)	3(9.7)	5(8.9)	13(12.3)
การจัดการน้ำเสีย				
การมีระบบบำบัดน้ำเสียก่อนทิ้ง				
มี	-	-	-	-
ไม่มี	19(100.0)	31(100.0)	56(100.0)	106(100.0)
ระบบระบายน้ำ				
1. มีร่องระบายน้ำเสีย	0(0)	2(6.5)	10(17.8)	12(11.3)
2. ปล่อยทิ้งตามพื้นดิน	19(100.0)	29(93.5)	46(82.2)	94(88.7)
3. ปล่อยลงตามที่สาธารณะ	0(0)	0(0)	0(0)	0(0)
การจัดเก็บวัสดุภายในฟาร์ม				
1. เป็นระเบียบเป็นสัดส่วน	14(73.7)	18(58.1)	44(78.6)	76(71.7)
2. ไม่มีที่เก็บเป็นสัดส่วน เก็บรวมกัน	5(26.3)	13(41.9)	12(21.4)	30(28.3)
สภาพไฟฟ้า				
1. มีปัญหา	7(36.8)	11(35.5)	20(35.7)	38(35.8)
2. ไม่มีปัญหา	12(63.2)	20(64.5)	36(64.3)	68(64.2)
การระบายกลิ่นเหม็นรำคาญ				
1. มีปัญหา	5(26.3)	3(9.7)	4(7.1)	12(11.3)
2. ไม่มีปัญหา	14(73.7)	28(90.3)	52(92.9)	94(88.7)

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละการจัดการสิ่งแวดล้อมฟาร์มโคนมจำแนกตามขนาดฟาร์ม (ต่อ)

การจัดการสิ่งแวดล้อม	ขนาดฟาร์ม			
	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่	รวม
	n=19	n=31	n=56	n=106
ปัญหาเรื่องกลิ่นเหม็นรำคาญ (n=12)				
(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)				
1. กลิ่นเหม็นตอนกลางวัน	5(26.3)	3(9.7)	1(1.8)	9(75.0)
2. กลิ่นเหม็นตอนกลางคืน	3(15.8)	-	2(3.6)	5(41.7)
3. กลิ่นเหม็นเฉพาะหน้าฝน	5(26.3)	3(9.7)	4(7.1)	12(100.0)

4. ข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้ปฏิบัติงานในฟาร์มโคนม

4.1 ข้อมูลทั่วไป

จากการสัมภาษณ์ผู้ปฏิบัติงานในฟาร์มโคนมโดยใช้แบบสัมภาษณ์ทั้งหมด 211 คน พบว่าส่วนใหญ่เป็นผู้ชายร้อยละ 54.5 และผู้หญิงร้อยละ 45.5 เมื่อแบ่งตามอายุแล้วส่วนใหญ่ร้อยละ 41.2 มีอายุระหว่าง 30-39 ปี เฉลี่ยมีอายุ 39.8 อายุน้อยสุด 17 ปี และมากที่สุด 72 ปี

ผู้ปฏิบัติงานส่วนใหญ่แต่งงานแล้วและอยู่เป็นคู่ ร้อยละ 86.3 สถานะการศึกษา ผู้ปฏิบัติงานส่วนใหญ่ร้อยละ 64.9 จบการศึกษาระดับประถมศึกษา รองลงมาจบมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 16.6 (ตารางที่ 5)

ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละของผู้ปฏิบัติงานในฟาร์มโคนมจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
	n = 211	
เพศ		
ชาย	115	54.5
หญิง	96	45.5
อายุ (ปี)		
น้อยกว่า 18	1	0.5
19-29	24	11.4
30-39	87	41.2

ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละของผู้ปฏิบัติงานในฟาร์ม โคนมจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน) n =211	ร้อยละ
40-49	68	32.2
อายุมากกว่า50	31	14.7
ค่าเฉลี่ย \pm (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน)	39.8 \pm (9.7)	
ค่าต่ำสุด - สูงสุด	17 - 72	
สถานภาพสมรส		
โสด	24	11.3
คู่	182	86.3
หม้าย แยก หย่า	5	2.4
การศึกษาสูงสุด		
ไม่ได้เรียน	5	2.4
ประถมศึกษา	137	64.9
มัธยมศึกษาตอนต้น	35	16.6
มัธยมศึกษาตอนปลาย	16	7.6
อาชีวศึกษา (ปวช. ปวส.)	14	6.6
ปริญญาตรี	3	1.4
อื่น ๆ	1	0.5

ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ส่วนใหญ่มีอายุการทำงานในฟาร์มมาแล้วตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไป ร้อยละ 71.1 และร้อยละ 51.2 จะมีสมาชิกในครัวเรือนที่ปฏิบัติงานในฟาร์มนี้อีก 2 คน และพบว่าผู้ปฏิบัติงานส่วนใหญ่ร้อยละ 54.6 ประกอบอาชีพอื่นร่วมด้วย คือทำนา ทำไร่ รองลงมาประกอบอาชีพฟาร์มโคนมอย่างเดียวโดยไม่มีอาชีพเสริมอย่างอื่น ร้อยละ 37.0 และพบว่าผู้ปฏิบัติงานมีสถานะภาพการทำงานเป็นเจ้าของกิจการเองคิดเป็นร้อยละ 54.0 รองลงมา เป็นสมาชิกในครอบครัวและญาติที่ไม่ได้ใช้ชื่อในการขอขึ้นทะเบียนฟาร์ม ร้อยละ 44.1 นั้นหมายความว่าผู้ปฏิบัติงานกลุ่มนี้ไม่ได้รับสวัสดิการจากรัฐในการตรวจสุขภาพประจำปีฟรีจากหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง สำหรับระยะเวลาในการทำงานในฟาร์ม ส่วนใหญ่พบว่าร้อยละ 59.2 ทำงานน้อยกว่า 8 ชั่วโมงต่อวัน รองลงมา ร้อยละ 26.1 ทำงาน 8 ชั่วโมงต่อวันและผู้ปฏิบัติงานที่ทำงานเกิน 8 ชั่วโมง

คิดเป็นร้อยละ 14.7 และยังพบว่าส่วนใหญ่ผู้ปฏิบัติงานทำงานทุกวันร้อยละ 99.5 และทำตลอดทั้งปี (ตารางที่ 6)

เมื่อพิจารณาการทำงานตามช่วงเวลาที่มีการปฏิบัติงานในฟาร์มผู้ปฏิบัติงานทำงาน 2 ช่วงเวลา คือ ช่วงเช้าและช่วงบ่าย จากการสัมภาษณ์การเริ่มทำงานช่วงเช้าส่วนใหญ่ประมาณ 05.00 น. และเสร็จงานช่วงเช้าเวลา 08.30 น. การปฏิบัติงานในช่วงบ่ายผู้ปฏิบัติงานเริ่มงานประมาณเวลา 14.00 น. และเสร็จงาน 17.00 น.ของทุกวัน (ตารางที่ 7)

ตารางที่ 6 จำนวนและร้อยละของผู้ปฏิบัติงานในฟาร์มโคนมจำแนกตามปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการทำงานและประวัติการทำงาน

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน(คน) n=211	ร้อยละ
อาชีพอื่นนอกเหนือจากอาชีพเลี้ยงโคนม		
ไม่มี	78	37.0
ทำนาและทำไร่	115	54.6
รับจ้าง	14	6.6
รับราชการ	2	0.9
ค้าขาย	2	0.9
สถานะภาพในการทำงาน		
เป็นเจ้าของกิจการ	114	54.0
ลูกจ้าง	4	1.9
อื่น ๆ (บุตร ภรรยา หลาน)	93	44.1
สมาชิกในครัวเรือนที่ทำงานในฟาร์ม		
ไม่มี	11	5.2
มี จำนวน 1 คน	25	11.8
มี จำนวน 2 คน	108	51.2
มี จำนวน 3 คน	30	14.2
มี จำนวน 4 คน	27	12.8
มี จำนวน 5 คน	10	4.7

ตารางที่ 6 จำนวนและร้อยละของผู้ปฏิบัติงานในฟาร์มโคนมจำแนกตามปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการทำงานและประวัติการทำงาน (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน(คน) n=211	ร้อยละ
ระยะเวลาทำงานใน 1 วัน (ช.ม.)		
< 8	125	59.2
8	55	26.1
> 8	31	14.7
ค่าเฉลี่ย (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน)	6.8(2.1)	
ประสบการณ์หรืออายุการทำงานในฟาร์ม(ปี)		
< 1	15	7.1
1 - 5	46	21.8
6-10	78	37.0
>10 ⁺	72	34.1
ค่าเฉลี่ย (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน)	9.3(5.9)	
ต่ำสุด - สูงสุด	1 - 15	
จำนวนวันทำงานต่อสัปดาห์		
น้อยกว่า 7 วัน	1	0.5
ทุกวัน	210	99.5
ช่วงเวลาในการทำงานของท่าน		
ทำตลอดปี	211	100.0
ทำระหว่างเดือน	-	-

ตารางที่ 7 แสดงข้อมูลเวลาการทำงานในฟาร์มโคนมตั้งแต่เริ่มต้น จนเสร็จสิ้นกระบวนการทำงาน

ข้อมูลทั่วไป	ช่วงเวลา (ชั่วโมง/นาที)
เริ่มงาน (ช่วงเช้า)	05.00-08.30
เลิกงาน (ช่วงเช้า)	08.30-11.00
เริ่มงาน (ช่วงบ่าย)	13.00-15.00
เลิกงาน (ช่วงบ่าย)	15.00-18.00

จากการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการทำงานตามลักษณะงานที่ปฏิบัติ พบว่า ผู้ปฏิบัติงานแต่ละคนมีบางคนอาจปฏิบัติหลายหน้าที่หมุนเวียนกันไปจนเสร็จสิ้นกระบวนการทำงาน และพบว่า ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ที่ปฏิบัติงานในทุกกระบวนการทำงาน คิดเป็นร้อยละ 67.3 และปฏิบัติงานไม่ครบทุกกระบวนการทำงานร้อยละ 32.7 เมื่อจำแนกกระบวนการทำงานตามลักษณะงานต่าง ๆ พบได้ดังนี้ มีผู้ปฏิบัติงานในกระบวนการเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ ร้อยละ 93.4 การเตรียมอาหารโคนม ร้อยละ 96.2 การให้อาหารโค ร้อยละ 93.8 การเตรียมโคเข้าคอกรีด ร้อยละ 97.6 การทำความสะอาดเต้านมและรีดนม ร้อยละ 96.7 การปล่อยโครีดเสร็จและให้อาหารหลังรีด ร้อยละ 86.7 การขนย้ายถังนมและทำความสะอาดคอกรีด ร้อยละ 86.2 (ตารางที่ 8)

ตารางที่ 8 จำนวนและร้อยละของผู้ปฏิบัติงานในฟาร์มโคนมจำแนกตามลักษณะงาน

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
จำนวนผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องในลักษณะงานต่าง ๆ		
(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
การเตรียมวัสดุ อุปกรณ์	197	93.4
การเตรียมอาหารสำหรับโคนม	203	96.2
การให้อาหารโค	198	93.8
การเตรียมโคเข้าคอกรีด	206	97.6
การทำความสะอาดเต้านมและรีดนม	204	96.7
การปล่อยโครีดเสร็จและให้อาหารหลังรีด	183	86.7
การขนย้ายถังนม และทำความสะอาดคอกรีด	182	86.2

4.2 ข้อมูลปัจจัยและสิ่งคุกคามสุขภาพเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามลักษณะของผู้ปฏิบัติงาน

เมื่อพิจารณาการปฏิบัติงานตามลักษณะงานต่างๆ พบว่าผู้ปฏิบัติงานมีโอกาสได้สัมผัสปัจจัยและสิ่งคุกคามสุขภาพจากสิ่งแวดล้อมในการทำงาน ด้านต่าง ๆ ดังนี้ ปัจจัยและสิ่งคุกคามหลักด้านกายภาพที่ผู้ปฏิบัติงานต้องสัมผัสกับฝุ่นละอองอาหารสัตว์ โดยพบได้ทั้งหมดในกระบวนการเตรียมอาหาร การให้อาหาร และการให้อาหารหลังรีดนมเสร็จ ร้อยละ 80.3 นอกจากนี้ ยังพบว่าผู้ปฏิบัติงานอาจได้รับอันตรายจากกระแสไฟฟ้า โดยพบในกระบวนการเตรียมโคเข้าคอกรีดร้อยละ 52.4

เมื่อพิจารณาปัจจัยและสิ่งคุกคามหลักทางเคมี ผู้ปฏิบัติงานต้องสัมผัสกับสารละลายโซดาไฟ และสารละลายคลอรีน ในกระบวนการเตรียมวัสดุอุปกรณ์ พบได้ร้อยละ 77.2 และร้อยละ 76.1 ตามลำดับ และพบการสัมผัสกับสารละลายคลอรีนในกระบวนการรีดนมอีกร้อยละ 96.6

ปัจจัยและสิ่งคุกคามหลักด้านการยศาสตร์ พบว่าผู้ปฏิบัติงานมีสิ่งคุกคามต่อสุขภาพคือการยกและหิ้วของหนักๆ เช่นเครื่องรีดนม ถังนม ถังอาหาร ถังน้ำ โดยพบทั้งหมดในกระบวนการให้อาหารโคและร้อยละ 99.0 ในกระบวนการทำความสะอาดเต้านมและรีดนม ปัจจัยและสิ่งคุกคามด้านอุบัติเหตุ พบว่าผู้ปฏิบัติงานมีโอกาสเสี่ยงที่จะได้รับอันตรายหรืออุบัติเหตุจากโคนมทำร้าย โดยมักจะพบในกระบวนการทำความสะอาดเต้านมและรีดนม คิดเป็นร้อยละ 67.6 อุบัติ่อื่นๆ เช่น สะดุด ลื่นล้ม การเกิดอุบัติเหตุทางรถขนส่งนม (ตารางที่ 9)

ตารางที่ 9 จำนวนและร้อยละปัจจัยและสิ่งคุกคามสุขภาพจำแนกตามลักษณะงาน

ลักษณะงาน	ปัจจัยและสิ่งคุกคาม (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
การเตรียมวัสดุ อุปกรณ์	1. กรดหรือโซดาไฟ	152	77.2
	2. คลอรีนฆ่าเชื้อโรค	150	76.1
	3. ยกและหิ้วของหนัก	187	94.9
	4. น้ำยาล้างทำความสะอาด	57	28.9
	รวม	n=197	
การเตรียมอาหารสำหรับโค	1. ฝุ่นฟางข้าว	36	17.7
	2. ฝุ่นจากอาหาร	203	100.0
	3. การยกและหิ้วของหนัก	196	96.6
	รวม	n=203	

ตารางที่ 9 จำนวนและร้อยละปัจจัยและสิ่งคุกคามสุขภาพจำแนกตามลักษณะงาน (ต่อ)

ลักษณะงาน	ปัจจัยและสิ่งคุกคาม (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
การให้อาหารโคนม	1. ฝุ่นฟางข้าว	26	13.1
	2. ฝุ่นละอองอาหารสัตว์	198	100.0
	3. ยกและหิ้วของหนัก	198	100.0
	4. อาจถูกโคนมทำร้าย	12	6.1
	รวม	n=198	
การเตรียมโคเข้าคอริดและ ทำความสะอาดโค	1. เสี่ยงที่จะถูกโคนมทำร้าย	136	66.0
	2. สารเคมีคลอรีน	76	36.9
	3. ยกและหิ้วของหนัก	131	63.6
	4. กระแสไฟฟ้า	108	52.4
	รวม	n=206	
การทำความสะอาดเต้านม และ รีดนม	1. สารเคมีคลอรีน	197	96.6
	2. การยกและหิ้วของหนัก	202	99.0
	3. เสี่ยงที่จะถูกโคนมทำร้าย	138	67.6
	4. อาจติดเชื้อโรคจากโคนม หากมี โคนมป่วย	56	27.5
	รวม	n=204	
การปล่อยโครีดเสร็จและให้ อาหารสัตว์หลังรีด	1. ฝุ่นฟางข้าว	147	80.3
	2. ฝุ่นละอองอาหารสัตว์	91	49.7
	3. ยกและหิ้วของหนัก	171	93.4
	4. อาจถูกโคนมทำร้าย	10	5.5
	5. กระแสไฟฟ้า	51	27.9
	รวม	n=183	
การ ขนย้ายถังบรรจุนมและ ทำความสะอาดคอกรีด	1. อาจถูกโคนมทำร้าย	0	0
	2. การยกและหิ้วของหนัก	175	96.2
	3. อื่น ๆ	22	12.1
	รวม	n=182	

จากการสัมภาษณ์และสังเกตลักษณะท่าทางการทำงานของผู้ปฏิบัติงานในฟาร์มโคนม พบว่ามีท่าทางและการออกแรงยกของหนักที่ไม่เหมาะสมอาจส่งผลกระทบต่อสุขภาพของผู้ปฏิบัติงาน หากผู้ปฏิบัติงานทำงานเป็นระยะเวลานาน ๆ จะส่งผลกระทบต่อสุขภาพในระยะยาวได้ ดังนั้นเมื่อพิจารณาจากท่าทางการทำงานที่ปฏิบัติบ่อย ๆ ตามลักษณะงานต่าง ๆ แล้ว พบว่าผู้ปฏิบัติงานในฟาร์มโคนม มีท่าทางการทำงานที่อาจส่งผลกระทบต่อสุขภาพของผู้ปฏิบัติงาน ดังนี้ ท่าทางการทำงานโดยการออกแรงยกและเคลื่อนย้ายของหนัก พบทั้งหมดในกระบวนการให้อาหารโค รองลงมาทำความสะอาดเต้านมและรีดนม การเตรียมอาหารสำหรับโคนม ร้อยละ 99.0 และร้อยละ 96.6 ตามลำดับ ตัวอย่างท่าทาง เช่น ผู้ปฏิบัติงานต้องก้มยกของหนัก ก้มผสมอาหาร ก้มตักอาหารใส่ถังบรรจุอาหาร และการยกถังนมและเครื่องรีดนม ท่าทางการเดินทำงานตลอดเวลา ร้อยละ 99.5 โดยพบมากในกระบวนการเตรียมอาหาร ท่าทางก้มๆเงยๆ พบทั้งหมดของผู้ปฏิบัติงาน โดยพบมากในกระบวนการเตรียมอาหาร ท่าทางการทำงานในท่ายืนก้มตัวนาน ๆ พบร้อยละ 80.2 โดยพบมากในการเคลื่อนย้ายถังนมและทำความสะอาดคอกรีด ท่าทางการนั่งที่ไม่เหมาะสม เช่น ท่างั่งของๆ พบมากในกระบวนการรีดนมร้อยละ 61.3 ท่าทางการทำงานมุดลุกมุดนั่งบ่อยๆ ร้อยละ 98.5 โดยพบมากในกระบวนการรีดนม ท่าทางการทำงานในสภาพเหยียบพื้นและโดยพบมากในกระบวนการทำความสะอาดคอกรีดคิดเป็นร้อยละ 70.3 ท่าทางยกเคลื่อนย้ายของไม่เหมาะสม เช่น ลักษณะการเคลื่อนย้ายถังนม ร้อยละ 37.4 โดยพบในกระบวนการขนย้ายถังนมและทำความสะอาดคอกรีด ท่าทางการทำงานที่เร่งรีบ พบร้อยละ 75.0 โดยพบในกระบวนการทำความสะอาดเต้านมและรีดนม (ตารางที่ 10)

สำหรับระยะเวลาที่ใช้ในปฏิบัติงานตามลักษณะงานต่าง ๆ พบว่า ลักษณะงานที่ใช้เวลาในการทำงานมากที่สุด คือ การทำความสะอาดเต้านมและรีดนม ใช้เวลาประมาณ 1 ชั่วโมง 30 นาที และการขนย้ายถังนมและทำความสะอาดคอกรีด โดยใช้เวลาในกระบวนการประมาณ 1 ชั่วโมง 30 นาที (ตารางที่ 11)

ตารางที่ 10 จำนวนและร้อยละของท่าทางการทำงานที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพจำแนกตามลักษณะงาน

ลักษณะงาน	ท่าทางการทำงาน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
การเตรียมวัสดุ อุปกรณ์	1. ก้ม ๆ เงย ๆ บ่อย ๆ	156	79.2
	2. นั่งของ ๆ	99	50.3
	3. เดินทำงานตลอดเวลา	174	88.3
	4. การออกแขนแรงยกของหนัก	187	94.9

ตารางที่ 10 จำนวนและร้อยละของท่าทางการทำงานที่ส่งผลต่อสุขภาพจำแนกตามลักษณะงาน
(ต่อ)

ลักษณะงาน	ท่าทางการทำงาน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
การเตรียมอาหารสำหรับโค	5. ยืนก้มตัวนาน ๆ	98	49.7
	รวม	n=197	
	1. ก้มๆเงยๆบ่อยๆ	203	100
	2. เดินทำงานตลอดเวลา	202	99.5
	3. การออกแรงแขนยกของหนัก	196	96.6
การให้อาหารโคนม	4. ยืนก้มตัวนานๆ	72	35.5
	รวม	n=203	
	1. ก้มๆเงยๆบ่อยๆ	142	71.7
	2. ทำงานด้วยความเร่งรีบเสมอ	108	54.5
	3. เขยิบพื้นที่ที่มีสภาพชื้นแฉะ	12	6.1
การเตรียมโคเข้าคอรีดและทำความสะอาด	4. การออกแรงแขนยกของหนัก	198	100.0
	5. ยืนก้มตัวนานๆ	124	62.6
	รวม	n=198	
	1. ก้มๆเงยๆบ่อยๆ	197	95.6
	2. ยืนก้มตัวนานๆ	49	23.8
การทำความสะดวกเต้านมและรีดนม	3. เขยิบพื้นที่ที่มีสภาพชื้นแฉะ	152	73.8
	4. เร่งรีบตลอดเวลา	25	12.1
	5. เดินทำงานตลอดเวลา	69	33.5
	6. การออกแรงยกของหนัก	131	63.6
	รวม	n=206	
การทำความสะอาดเต้านมและรีดนม	1. ก้มๆเงยๆบ่อยๆ	196	96.1
	2. ทำนั่งไม่เหมาะสม	125	61.3
	3. ยืนก้มตัวนานๆ	66	32.4
	4. เขยิบพื้นที่ที่มีสภาพชื้นแฉะ	76	37.3
	5. ผุคลูกผุคนั่งบ่อยๆ	201	98.5
	6. ทำงานรีบเร่งเสมอ	153	75.0
	7. การยกและเดินหิ้วของหนัก	178	87.2
	8. การออกแรงแขนยกของหนัก	202	99.0
รวม	n=204		

ตารางที่ 10 จำนวนและร้อยละของท่าทางการทำงานที่ส่งผลต่อสุขภาพจำแนกตามลักษณะงาน (ต่อ)

ลักษณะงาน	ท่าทางการทำงาน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
การปล่อยโครีดเสร็จและให้อาหาร สัตว์หลังรีด	1. ก้มๆเงยๆบ่อยๆ	87	47.5
	3. ยืนก้มตัวนานๆ	50	27.3
	4. ทำงานด้วยความเร่งรีบเสมอ	62	33.9
	5. เขยิบพื้นที่ที่มีสภาพชื้นแฉะ	9	4.9
	6. ท่าทางยกของไม่เหมาะสม	14	7.7
	7.การออกแรงยกของหนัก	171	93.4
	รวม		n=183
การขนย้ายถังบรรจุนมและทำความสะอาด สะอาดคอกกรีด	1. ก้ม ๆ เงย ๆ บ่อย ๆ	85	53.3
	2. การออกแรงยกของหนัก	171	94
	3. ท่ายกของหนักยกสูงกว่าระดับไหล่	44	24.2
	4. เขยิบพื้นที่ที่มีสภาพชื้นแฉะ	128	70.3
	5. ท่าทางยกเคลื่อนย้ายของไม่ เหมาะสม	68	37.4
	6.ยืนก้มตัวนานๆ	146	80.2
รวม		n=182	

ตารางที่ 11 ระยะเวลาที่ใช้ในการปฏิบัติงานจำแนกตามลักษณะการทำงาน

ลักษณะงาน	ระยะเวลา (นาที)	
	ต่ำสุด	สูงสุด
วัสดุ อุปกรณ์	10	50
เตรียมอาหาร	10	50
ให้อาหาร	10	50
เตรียม โคเข้าคอกกรีด	50	50
ทำความสะอาดเต้านมและรีดนม	50	120
การปล่อยโครีดเสร็จและให้อาหารหลังรีด	10	40
การขนย้ายถังนม และทำความสะอาดคอกกรีด	10	120

เมื่อสอบถามถึงความคิดเห็นการได้รับอันตรายจากการทำงาน พบว่าผู้ปฏิบัติงานส่วนใหญ่ร้อยละ 67.3 มีความเห็นว่าการทำงานในแต่ละลักษณะงานนั้นมีปัจจัยและสิ่งคุกคามสุขภาพต่อสุขภาพของตนขณะทำงานและมีแอบแฝงในทุกลักษณะงานที่ทำ (ตารางที่ 12)

ตารางที่ 12 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยและสิ่งคุกคามสุขภาพ ที่อาจมีผลกระทบต่อสุขภาพจากการทำงาน

ความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งคุกคามสุขภาพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
มี	142	67.3
ไม่มี	40	19.0
ไม่ทราบ	29	13.7
รวม	n = 211	100.0

4.3 ข้อมูลประวัติการเจ็บป่วยหรือการได้รับอันตราย และได้รับบาดเจ็บขณะทำงาน

จากการสัมภาษณ์ผู้ปฏิบัติงานในฟาร์มโคนม พบว่ามีปัญหาในเรื่องสุขภาพเมื่อสัมผัสปัจจัยและสิ่งคุกคามสุขภาพจากการทำงาน ซึ่งปัญหาที่เกิดจากการสัมผัสปัจจัยและสิ่งคุกคามของผู้ปฏิบัติงาน เมื่อจำแนกตามลักษณะงานที่สัมผัส พบว่า ผู้ปฏิบัติงานมีปัญหาในเรื่องการปวดเมื่อยกล้ามเนื้อส่วนต่างๆ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 70.1 โดยพบมากในกระบวนการเตรียมอาหารสำหรับโค รองลงมา มีปัญหาต่อระบบทางเดินหายใจ ร้อยละ 68.9 โดยพบมากในกระบวนการเตรียมอาหารสำหรับโค ปัญหาอื่นๆ เช่น การระคายเคืองผิวหนัง มีอาการแสบ และแสบมือเมื่อสัมผัสสารเคมี คิดเป็นร้อยละ 29.9 โดยพบในการเตรียมวัสดุอุปกรณ์ เมื่อพิจารณาการบาดเจ็บจากการได้รับอุบัติเหตุจำแนกตามลักษณะงาน ส่วนใหญ่พบในกระบวนการทำความสะอาดคอกและรีดนม ร้อยละ 11.8 อุบัติเหตุที่พบ เช่น โคนมทำร้าย สะดุดสิ่งของล้ม ลื่นล้ม (ตารางที่ 13)

ตารางที่ 13 จำนวนและร้อยละอาการและการเจ็บป่วยเมื่อสัมผัสปัจจัยและสิ่งคุกคามต่างๆจำแนกตามลักษณะงาน

ลักษณะงาน	ข้อมูลการเจ็บป่วย(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)				
	อุบัติเหตุ บาดเจ็บ	ระบบทางเดิน หายใจ	ปวดเมื่อย กล้ามเนื้อ	วิงเวียน ปวดศีรษะ	อื่นๆ
วัสดุ อุปกรณ์ (n=197)	8(4.1)	16(8.1)	98(49.7)	8(4.1)	59(29.9)
เตรียมอาหาร (n=203)	3(1.5)	140(68.9)	148(70.1)	23(11.3)	6(3.0)
ให้อาหาร (n=198)	5(2.5)	41(20.7)	53(26.7)	19(9.6)	-
เตรียม โคเข้าคอกรีด (n=206)	20(9.7)	9(4.4)	30(14.5)	19(9.2)	-
ทำความสะอาดเต้านมและ รีดนม (n=204)	24(11.8)	6(2.9)	70(34.3)	20(9.8)	3(1.4)
การปล่อยโครีดเสร็จและ ให้อาหารหลังรีด (n=183)	4(2.2)	77(42.0)	73(39.8)	5(2.7)	-
การขนย้ายถังนม และทำ ความสะอาดคอกรีด (n=182)	4(2.2)	5(2.7)	78(42.8)	9(4.9)	-

จากการสัมภาษณ์ข้อมูลโรคประจำตัวของผู้ปฏิบัติงานในฟาร์มโคนม โรคหรืออาการที่เคยเจ็บป่วย พบว่าผู้ปฏิบัติงานส่วนใหญ่ร้อยละ 70.1 ไม่มีโรคประจำตัวและสำหรับผู้ที่มีโรคประจำตัว พบว่า เป็นภูมิแพ้ฝุ่นละอองมากที่สุดร้อยละ 4.2 โรคระบบทางเดินหายใจเช่น หอบหืด โรคหลอดลมอักเสบเรื้อรัง ร้อยละ 2.4 โรคเบาหวานร้อยละ 1.9 โรคอื่น ๆ นอกเหนือจากแบบสอบถาม เช่น โรคกระเพาะอาหาร ร้อยละ 1.5 ตามลำดับ (ตารางที่ 14)

เมื่อพิจารณาอาการหรือการเจ็บป่วยในรอบ 1 ปีที่ผ่านมาที่เกี่ยวข้องกับการสัมผัสปัจจัยและสิ่งคุกคามสุขภาพจากการปฏิบัติงาน พบว่า ผู้ปฏิบัติงานมีอาการเกี่ยวกับระบบโครงร่างและกล้ามเนื้อมากที่สุดร้อยละ 84.5 รองลงมาคืออาการเกี่ยวกับโรคระบบทางเดินหายใจ ร้อยละ 66.3 มีอาการวิงเวียนศีรษะ ปวดศีรษะ ร้อยละ 10.9 อาการทางผิวหนัง ร้อยละ 31.7 โรคภูมิแพ้ ร้อยละ 4.2 และมีความเครียดทุกครั้งที่ปฏิบัติงาน ร้อยละ 30.3 นอกจากนี้ยังพบว่าผู้ปฏิบัติงานเคยมีประวัติการติดเชื้อโรคสัตว์พาหะนำโรคในฟาร์ม คือ โรคเลปโตสไปโรซิส ร้อยละ 0.5 (ตารางที่ 15)

ตารางที่ 14 จำนวนและร้อยละของโรคประจำตัวของผู้ปฏิบัติงานในฟาร์มโคนม

ประวัติโรคประจำตัว	จำนวน (คน)	ร้อยละ
โรคประจำตัวได้แก่	(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	
ไม่มี	148	70.1
เบาหวาน	4	1.9
ความดันโลหิตสูง	3	1.5
ไขมันในเลือดสูง	1	0.5
พิการทางสมอง	1	0.5
หอบหืดและหลอดลมอักเสบเรื้อรัง	5	2.4
ภูมิแพ้	9	4.2
ไทรอยด์	1	0.5
อื่น ๆ (กระเพาะอาหาร)	3	1.5

ตารางที่ 15 จำนวนและร้อยละการเจ็บป่วยในรอบ 1 ปีของผู้ปฏิบัติงานในฟาร์มโคนม

ประวัติการเจ็บป่วย	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อาการเจ็บป่วยหรือไม่สบาย	(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	
1. มีอาการเกี่ยวกับระบบโครงร่างและกล้ามเนื้อ	178	84.4
2. มีอาการเกี่ยวกับ โรคระบบทางเดินหายใจ	140	66.3
3. อาการวิงเวียน ปวดศีรษะ	23	10.9
4. อาการทางผิวหนัง	67	31.7
5. โรคภูมิแพ้	9	4.2
6. มีความเครียดมากขึ้นทุกครั้งที่ทำงาน	64	30.3
7. กระเพาะ	9	4.2
8. มดลูกอักเสบ	2	0.9
9. เคยป่วยเป็นโรคฉี่หนู	1	0.5

เมื่อพิจารณาอาการหรือความเจ็บป่วย ความไม่สบายในรอบ 1 ปีที่ผ่านมาที่เกิดจากการสัมผัสฝุ่นละอองผู้ที่มีอาการเมื่อสัมผัสกับฝุ่นละอองอาหารสัตว์ ร้อยละ 66.4 พบมีอาการระคายเคืองจมูก ตา มากที่สุด ร้อยละ 90.7 โดยส่วนใหญ่เกิดขึ้นขณะปฏิบัติงาน ร้อยละ 89.3 รองลงมามีอาการจาม ไอ ร้อยละ 35.7 พบทั้งหมดขณะปฏิบัติงาน ร้อยละ 35.7 (ตารางที่ 16)

อาการหรือความเจ็บป่วย ความไม่สบายจากการสัมผัสสารเคมีในรอบ 1 ปีที่ผ่านมาพบว่าผู้ปฏิบัติงานเมื่อสัมผัสกับสารเคมีแล้วมีอาการ ร้อยละ 31.7 โดยมีอาการผิวหนังหรือบริเวณที่สัมผัสลอกแห้ง ร้อยละ 88.1 โดยเกิดขณะปฏิบัติงาน ร้อยละ 71.7 รองลงมามีอาการแสบมือและผิวหนังบริเวณที่สัมผัสเมื่อมีบาดแผล ร้อยละ 13.4 พบทั้งหมดขณะปฏิบัติงาน ร้อยละ 13.4 (ตารางที่ 17)

อาการหรือความเจ็บป่วย ความไม่สบายจากการท่าทางและการออกแรงยกของหนักในท่าที่ไม่เหมาะสมในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา พบว่ามีผู้ปฏิบัติงานที่มีอาการจากท่าทางการทำงานที่ไม่เหมาะสม พบปัญหาระบบโครงร่างและกล้ามเนื้อส่วนต่าง ๆ ร้อยละ 84.4 โดยมีอาการปวดเมื่อยกล้ามเนื้อแขน ร้อยละ 60.1 สาเหตุเกิดจากการยกและหิ้วของหิ้วของหนัก เกิดขณะปฏิบัติงาน ร้อยละ 54.5 รองลงมาปวดเมื่อยบริเวณหลังและเอว ร้อยละ 53.4 สาเหตุจากการก้ม ๆ เงย ๆ การก้มยกของหนัก การเอี้ยวตัว การยกเคลื่อนย้ายของไม่ถูกวิธี เกิดขึ้นขณะปฏิบัติงาน ร้อยละ 38.2 (ตารางที่ 18)

ตารางที่ 16 จำนวนและร้อยละอาการเจ็บป่วยหรือไม่สบายในรอบ 1 ปีที่ผ่านมาของผู้ปฏิบัติงานในฟาร์มโคนมที่เกิดจากสัมผัสฝุ่นละอองอาหารสัตว์

อาการจากการสัมผัสฝุ่นละอองอาหารสัตว์	จำนวน (คน)	ช่วงที่เกิดขึ้น	
		ขณะทำงาน	หลังทำงาน
ไม่มี	71(33.6)		
มี	140(66.4)		
(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) (n=140)			
ระคายเคือง จมูก ตา	127(90.7)	125(89.3)	2(1.4)
จาม ไอ	50(35.7)	50(35.7)	-
เกิดผื่นคันแพ้	8(5.7)	3(2.1)	5(3.5)
หายใจไม่สะดวก	20(14.3)	20(14.3)	-

ตารางที่ 17 จำนวนและร้อยละอาการเจ็บป่วย ไม่สบายในรอบ 1 ปีที่ผ่านมาของผู้ปฏิบัติงาน
ในฟาร์ม โคนมที่เกิดสัมผัสสารเคมีคลอรีน โซดาไฟ

อาการจากการสัมผัสสารเคมี	จำนวน (คน)	ช่วงที่เกิดขึ้น	
		ขณะทำงาน	หลังทำงาน
ไม่มี	144(68.2)		
มี	67(31.7)		
(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) (n=67)			
แสบมือและผิวหนังบริเวณที่สัมผัส	9(13.4)	9(13.4)	-
จาม ไอ	2(2.9)	2(2.9)	-
ผิวหนังบริเวณที่สัมผัสลอกแห้ง	59(88.1)	48(71.7)	11(16.4)
ระคายเคือง จมูก ตา	6(8.9)	6(8.9)	-

ตารางที่ 18 จำนวนและร้อยละอาการเจ็บป่วย ไม่สบายในรอบ 1 ปีที่ผ่านมาของผู้ปฏิบัติงาน
ในฟาร์ม โคนมที่เกิดจากท่าทางการทำงาน

อาการแสดงจากท่าทางการทำงาน	จำนวน (คน)	ช่วงที่เกิดขึ้น	
		ขณะที่ทำงาน	หลังทำงาน
ไม่มี	33(15.6)		
มี	178(84.4)		
(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) (n=178)			
ปวดเมื่อยกล้ามเนื้อแขน	107(60.1)	97(54.5)	10(5.6)
ปวดเมื่อยบริเวณหลังและเอว	95(53.4)	68(38.2)	27(15.2)
ปวดขาและเข่า	36(20.2)	22(12.4)	14(7.8)
ปวดเมื่อยต้นคอ	43(24.2)	32(17.9)	11(6.3)
ปวดข้อมือ	32(17.9)	17(9.5)	15(8.4)
วิงเวียน	23(12.9)	20(11.2)	3(1.7)

จากการสัมภาษณ์ผู้ปฏิบัติงานในฟาร์ม โคนมเกี่ยวกับการได้รับอุบัติเหตุจากการปฏิบัติงาน
ในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา พบว่ามีผู้ปฏิบัติงานได้รับอุบัติเหตุ ร้อยละ 28.9 โดยเป็นอุบัติเหตุจากโคนม

ทำร้าย ร้อยละ 41.0 และอื่น ๆ ร้อยละ 59.0 เช่น การสะดุดสิ่งของ เขี่ยขบพื้นและลื่นล้ม ถังนมทับเท้า ไฟฟ้าดูด สารเคมีกระเด็นใส่หน้า การปฏิบัติตัวของผู้ปฏิบัติงานเมื่อได้รับอุบัติเหตุแล้ว คือ ผู้ปฏิบัติงานมีการระมัดระวังตัวขณะปฏิบัติงานมากขึ้นร้อยละ 65.6 วิธีการรักษาเมื่อได้รับอุบัติเหตุพบว่าส่วนใหญ่ปล่อยให้หายเองร้อยละ 61.6 รองลงมาซื้อยามากินเอง ร้อยละ 18.0

ส่วนการแสดงความเห็นต่อการเกิดอุบัติเหตุของผู้ที่เคยได้รับอุบัติเหตุให้ความเห็นว่าสาเหตุการเกิดอุบัติเหตุเกิดจากผู้ปฏิบัติงานขาดความระมัดระวัง ร้อยละ 95.1 รองลงมาเห็นว่าเกิดจากสิ่งแวดล้อมที่ไม่ปลอดภัยร้อยละ 88.5 (ตารางที่ 19)

ตารางที่ 19 จำนวนและร้อยละการได้รับอุบัติเหตุจากการทำงานของผู้ปฏิบัติงานในฟาร์มโคนม

ข้อมูลการได้รับอุบัติเหตุจากการทำงาน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
การได้รับอุบัติเหตุจากการทำงานในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา		
เคย	61	28.9
ไม่เคย	150	71.1
รวม	n=211	100.0
สาเหตุ (ตอบได้มากกว่า 1 อย่าง)		
โคนมทำร้าย	25	41.0
สะดุดสิ่งของล้ม	8	13.1
เขี่ยขบพื้นและลื่นล้ม	8	13.1
ถังนม/ถังอาหารทับเท้า	8	13.1
ไฟฟ้าดูด	7	11.5
สารเคมีกระเด็นใส่หน้า	5	8.2
	n=61	
การปฏิบัติตัวเมื่อได้รับอุบัติเหตุ		
ไม่มีการแก้ไข	21	34.4
มีการป้องกันตัวมากขึ้น	40	65.6
รวม	n=61	100.0
วิธีการรักษาอาการจากการได้รับอุบัติเหตุ		
1. ปล่อยให้หายเอง	40	61.6
2. ซื้อยามากินเอง	11	18.0

ตารางที่ 19 จำนวนและร้อยละการได้รับอุบัติเหตุจากการทำงานของผู้ปฏิบัติงานในฟาร์ม โคนม (ต่อ)

ข้อมูลการได้รับอุบัติเหตุจากการทำงาน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
3. ไปพบบุคลากรด้านสาธารณสุข	10	16.4
รวม	n=61	100.0
ความคิดเห็นต่อการได้รับอุบัติเหตุ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
1. ตัวผู้ปฏิบัติงานขาดความระมัดระวัง	58	95.1
2. อุปกรณ์ เครื่องมือไม่พร้อม	12	19.7
3. สิ่งแวดล้อมที่ไม่ปลอดภัยในการทำงาน	54	88.5
	n=61	

พฤติกรรมการใช้อุปกรณ์ป้องกันส่วนบุคคลของผู้ปฏิบัติงานขณะทำงาน เมื่อจำแนกตามลักษณะงานที่ทำ และหากพิจารณาความจำเป็นต้องใช้อุปกรณ์ป้องกันส่วนบุคคล ได้แก่ ถุงมือ ผ้าปิดจมูก ผ้ากันเปื้อน และรองเท้านบูท การเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์ในการป้องกันส่วนบุคคลนั้น จากการสอบถามและประเมินเบื้องต้นพบว่าการใช้อุปกรณ์ขึ้นอยู่กับความพร้อมของร่างกายบุคคล การมีอุปกรณ์ป้องกันส่วนบุคคลชนิดนั้น ๆ และลักษณะนิสัยส่วนบุคคลของผู้ปฏิบัติงาน ซึ่งจากการสัมภาษณ์และสังเกตพฤติกรรมการใช้อุปกรณ์ป้องกันส่วนบุคคลตามลักษณะงานพบว่าไม่เหมาะสม โดยส่วนใหญ่ผู้ปฏิบัติงานไม่มีอุปกรณ์ป้องกันส่วนบุคคลจากสิ่งคุกคามสุขภาพในการทำงาน โดยพฤติกรรมการใช้อุปกรณ์ของผู้ปฏิบัติงาน พบได้ดังนี้พฤติกรรมการใช้ถุงมือมีการใช้ทุกครั้ง พบร้อยละ 6.6 โดยพบในกระบวนการเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ พฤติกรรมการใช้ผ้าปิดจมูกของผู้ปฏิบัติงานขณะทำงาน พบว่าผู้ปฏิบัติงานที่มีการใช้ผ้าปิดจมูกทุกครั้ง ร้อยละ 15.7 โดยพบมากในกระบวนการทำความสะอาดค่านมและรีดนม พฤติกรรมการใช้ผ้ากันเปื้อนที่มีการใช้ทุกครั้ง ร้อยละ 4.1 โดยพบมากในกระบวนการเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ และพฤติกรรมการใช้รองเท้านบูท พบว่าเป็นอุปกรณ์ที่มีการใช้บ่อยที่สุดเกือบทุกกระบวนการทำงาน ร้อยละ 63.2 โดยพบมากในกระบวนการทำความสะอาดค่านมและรีดนม (ตารางที่ 20)

ตารางที่ 20 แสดงชนิดอุปกรณ์ป้องกันอันตรายและพฤติกรรมการใช้อุปกรณ์จำแนกตามลักษณะงาน

ลักษณะงานและพฤติกรรมการใช้ อุปกรณ์		ชนิดอุปกรณ์ (ร้อยละ)			
		ถุงมือ	ผ้าปิดจมูก	ผ้ากันเปื้อน	รองเท้าบูทส์
เตรียมวัสดุ อุปกรณ์ (n=197)	ใช้ทุกครั้ง	13 (6.6)	20(10.2)	8(4.1)	92(46.7)
	บางครั้ง	40 (20.3)	62(31.5)	15(7.6)	42(21.3)
	ไม่เคย	144 (73.1)	115(58.4)	174(88.3)	63(32)
เตรียมอาหาร (n=203)	ใช้ทุกครั้ง	7(3.4)	24(11.8)	6(3.0)	102(50.2)
	บางครั้ง	26(12.8)	84(41.4)	14(6.9)	56(27.6)
	ไม่เคย	170(83.7)	95(46.8)	183(86.7)	45(22.2)
ให้อาหาร (n=198)	ใช้ทุกครั้ง	8(4.0)	19(9.6)	5(2.5)	113(57.1)
	บางครั้ง	18(9.1)	70(35.4)	10(5.1)	54(27.3)
	ไม่เคย	172(86.9)	109(55.1)	183(92.4)	31(15.7)
เตรียม โคน้ำคอกกรีต (n=206)	ใช้ทุกครั้ง	6(2.9)	18(8.7)	6(2.9)	118(57.3)
	บางครั้ง	22(10.7)	50(24.3)	11(5.3)	76(36.9)
	ไม่เคย	178(86.4)	128(67.0)	189(91.7)	12(5.8)
ทำความสะอาดเต้านม และรีดนม (n=204)	ใช้ทุกครั้ง	8(3.9)	32(15.7)	7(3.4)	129(63.2)
	บางครั้ง	17(8.3)	44(21.6)	11(5.4)	66(32.4)
	ไม่เคย	179(87.7)	128(62.7)	186(91.2)	9(4.4)
การปล่อยโครีดเสร็จ และให้อาหารหลังรีด (n=183)	ใช้ทุกครั้ง	7(3.8)	16(8.7)	6(2.8)	91(49.7)
	บางครั้ง	12(6.6)	47(25.7)	6(2.8)	47(25.7)
	ไม่เคย	164(89.6)	120(65.6)	171(93.4)	45(24.6)
การขนย้ายถังนม และ ทำความสะอาดคอกกรีต (n=182)	ใช้ทุกครั้ง	-	-	-	102(56.1)
	บางครั้ง	-	-	-	61(33.5)
	ไม่เคย	182(100.0)	182(100.0)	182(100.0)	19(10.4)

2.4 พฤติกรรมเสี่ยงต่อการได้รับอันตราย

เมื่อพิจารณาเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้อุปกรณ์ป้องกันส่วนบุคคลของผู้ปฏิบัติงานในฟาร์มโคนม พบว่าผู้ปฏิบัติงานมีพฤติกรรมการสวมใส่อุปกรณ์ให้เหมาะสมกับงานควรแก้ไข

ปรับปรุงเพื่อให้เกิดความปลอดภัยในการทำงาน จากการสัมผัสและสังเกตการใช้อุปกรณ์ป้องกันส่วนบุคคล พบว่าผู้ปฏิบัติงานมีพฤติกรรมป้องกันตัวเองจากฝุ่นละอองโดยใส่ผ้าปิดจมูก ร้อยละ 15.2 ป้องกันตัวเองจากสารเคมีโดยใส่ถุงมือเมื่อสัมผัสทุกครั้งร้อยละ 6.3 ใส่รองเท้าบูททุกครั้ง ร้อยละ 61.1 (ตารางที่ 21)

ตารางที่ 21 จำนวนและร้อยละพฤติกรรมการใช้อุปกรณ์ป้องกันส่วนบุคคลของผู้ปฏิบัติงาน

พฤติกรรมการใช้อุปกรณ์ป้องกันส่วนบุคคล	การปฏิบัติ		
	ทุกครั้ง	บางครั้ง	ไม่เคย
ใส่หน้ากากหรือผ้าปิดจมูกเพื่อป้องกันอันตรายจากฝุ่นละออง ขณะทำงาน	32 (15.2)	84 (39.8)	95 (45.0)
การสวมถุงมือทุกครั้งที่ท่านสัมผัสกับสารคลอรีน และยาฆ่า แมลง	13 (6.3)	40 (18.9)	158 (74.8)
การสวมถุงมือทุกครั้งเมื่อผสมอาหาร	27 (12.8)	89 (42.2)	95 (45)
ใส่รองเท้าบูทเวลาเข้าทำงานในฟาร์ม	129 (61.1)	63 (29.9)	19 (9.0)
การใช้ผ้ากันเปื้อนขณะทำงาน	8 (3.8)	12 (5.7)	191 (90.5)

เมื่อพิจารณาพฤติกรรมการปฏิบัติงานมีทั้งพฤติกรรมการปฏิบัติตนเพื่อความปลอดภัยในการทำงานที่ดีและที่ควรแก้ไขปรับปรุง พบว่าพฤติกรรมเสี่ยงต่อการประสบอันตรายหรือได้รับบาดเจ็บจากการทำงานที่ผู้ปฏิบัติงานปฏิบัติทุกครั้งแล้วส่งผลให้มีพฤติกรรมเสี่ยงน้อยลง ที่พบมากที่สุด คือเมื่อมีการใช้สารเคมีผู้ปฏิบัติงานจะอ่านฉลากก่อนทุกครั้ง ร้อยละ 67.8 รองลงมา คือ หลังจากทำงานในฟาร์มเสร็จจะอาบน้ำก่อนไปทำงานอื่น ร้อยละ 58.3 และพฤติกรรมที่ผู้ปฏิบัติงานไม่ได้ปฏิบัติเลย พบมากที่สุดคือ การดื่มสุราหรือเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ร้อยละ 92.4 รองลงมา คือ การสูบบุหรี่ขณะทำงาน ร้อยละ 84.4 ส่วนพฤติกรรมที่ผู้ปฏิบัติงานปฏิบัติแล้วพบว่ามีความควรปรับปรุง คือ การทำงานแข่งกับเวลาและการยกของหนักโดยไม่ใช้เครื่องทุ่นแรง ร้อยละ 37.4 และ 52.69 ตามลำดับ (ตารางที่ 22)

ตารางที่ 22 จำนวนและร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน พฤติกรรมการปฏิบัติงาน
(n = 211 คน)

พฤติกรรมกรปฏิบัติงาน	การปฏิบัติ			\bar{x}	S.D.	แปลผล
	ทุกครั้ง	บางครั้ง	ไม่เคย			
1. การแต่งกายปล่อยเสื้อออกนอก กางเกงและใส่เสื้อแขนสั้น	21 (10.0)	118 (55.9)	72 (34.1)	1.76	0.62	พอใช้
2. ท่านใส่รองเท้าแตะหรือฟองน้ำเข้า ทำงานในฟาร์ม	89 (42.2)	104 (49.3)	18 (8.5)	2.34	0.63	ดี
3. ท่านสูบบุหรี่ขณะทำงาน	178 (84.4)	31 (14.7)	2 (0.9)	2.83	0.40	ดี
4. ท่านเคยดื่มสุรา หรือเครื่องดื่มที่มี แอลกอฮอล์ ขณะทำงาน	195 (92.4)	16 (7.6)	0 (0)	2.92	0.25	ดี
5. ท่านเคยทำงานในขณะที่เป็นไข้ หรือไม่สบายหรือมีบาดแผล	52 (24.6)	141 (66.8)	18 (8.5)	2.16	0.55	พอใช้
6. ท่านเคยรับประทานอาหารหรือ เครื่องดื่มขณะที่ทำงานยังไม่เสร็จ	157 (74.4)	53 (25.1)	1 (0.5)	2.74	0.45	ดี
7. หลังจากทำงานในฟาร์มเสร็จท่านอาบน้ำ ทำความสะอาดร่างกายก่อนไปทำงานอื่น	123 (58.3)	75 (35.5)	13 (6.2)	2.52	0.61	ดี
8. ท่านต้องทำงานแข่งขันกับเวลาด้วย ความรีบเร่ง	10 (4.7)	122 (57.8)	79 (37.4)	1.67	0.56	ควร ปรับปรุง
9. หากมีโคในฟาร์มเกิดอาการเจ็บป่วย ท่าน จะนำเข้าโรงฆ่าสัตว์หรือขายให้ เพื่อนบ้าน	67 (31.8)	90 (42.7)	54 (25.6)	2.06	0.76	พอใช้
10. ขณะทำงานเมื่อมีอาการผิดปกติหรือไม่ สบายท่านจะหยุดงานทันทีโดยไม่ทำต่อ	30 (14.2)	120 (56.9)	61 (28.9)	1.85	0.64	พอใช้
11. ท่านอ่านฉลากการใช้โซดาไฟ/ คลอรีนทุกครั้งหรือไม่ที่มีการใช้งาน	143 (67.8)	63 (29.9)	5 (2.4)	2.65	0.52	ดี
12. ท่านได้รับการตรวจสุขภาพประจำปี	115 (54.5)	60 (28.4)	36 (17.1)	2.37	0.76	ดี
13. ท่านใช้เครื่องทุ่นแรงในการยกของหนัก เช่นถังนม ทุกครั้งหรือไม่	42 (19.9)	58 (27.5)	111 (52.6)	1.67	0.79	ควร ปรับปรุง
รวม				2.27	0.58	พอใช้

5. อภิปรายผลการวิจัย

5.1 ข้อมูลการสำรวจการจัดการสิ่งแวดล้อมฟาร์มโคนม

การก่อตั้งฟาร์ม โคนมผู้ประกอบการจะต้องขอขึ้นทะเบียนฟาร์มและขอรับรองมาตรฐานฟาร์มก่อนจะประกอบกิจการ ให้เป็นไปตามมาตรฐานฟาร์มโคนม พ.ศ. 2542 ของกรมปศุสัตว์ ดังนั้นประเด็นลักษณะการจัดการสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ในฟาร์มโคนมจากผลการศึกษา ดังนี้

ส่วนใหญ่ฟาร์มโคนมในตำบลบ้านคือเป็นฟาร์มขนาดใหญ่ ร้อยละ 53.8 และขึ้นทะเบียนฟาร์มแล้ว ร้อยละ 64.3 การจัดการสิ่งแวดล้อมของฟาร์มตามมาตรฐานฟาร์มโคนมและการผลิตน้ำนม (2542) พบว่า การจัดการฟาร์ม การก่อตั้งฟาร์มมีหลายฟาร์มที่ก่อตั้งขึ้นโดยไม่ได้ผ่านการขอรับรองมาตรฐานฟาร์ม เหตุผลเพราะผู้ประกอบการอ้างว่า เพิ่งก่อตั้งฟาร์มและมีโคจำนวนน้อยตัวเลขไม่ได้ไปขอขึ้นทะเบียน หรือเคยได้รับใบรับรองมาตรฐานฟาร์มแล้วแต่ไม่ต่ออายุในการขอใบรับรองมาตรฐาน เพราะอยู่ในช่วงการตัดสินใจจะเลิกทำกิจการ หรืออ้างว่าไม่มีเวลาและหากไม่ไปขอต่ออายุเจ้าหน้าที่ก็ไม่ได้ออกมาตรวจ สหกรณ์โคนมก็ยังรับซื้อน้ำนมอยู่เช่นเดิม เมื่อเป็นเช่นนี้จะทำให้ผู้ประกอบการที่ไม่ไปขอต่ออายุและขอรับรองมาตรฐานฟาร์มมีความเสี่ยงในการทำงานมากขึ้นเพราะจะไม่ได้รับการตรวจสุขภาพประจำปีและการอบรมความรู้เบื้องต้นสำหรับผู้ปฏิบัติงานและสิทธิการขอรับการตรวจสุขภาพสัตว์ประจำปีให้แก่สัตว์จากสัตวแพทย์ ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม โดยจะพบว่าปัญหาการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ไม่ถูกสุขลักษณะ เนื่องจากฟาร์มที่ไม่ขึ้นทะเบียนฟาร์มจะไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานฟาร์ม ไม่ได้ผ่านการอบรมเบื้องต้นเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมในฟาร์มโคนมจากปศุสัตว์ โดยส่วนใหญ่จะเป็นฟาร์มขนาดเล็กที่ไม่ได้ขอขึ้นทะเบียนฟาร์มและขอรับรองมาตรฐานฟาร์ม

การจัดการสิ่งแวดล้อมในฟาร์มโคนม พบว่ามีปัญหาการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ไม่ถูกต้อง โดยส่วนใหญ่จะเป็นฟาร์มขนาดเล็กที่ไม่ได้ขอขึ้นทะเบียนฟาร์มและขอรับรองมาตรฐานฟาร์ม ลักษณะที่ตั้งของฟาร์ม พบตั้งอยู่นอกชุมชน ร้อยละ 88.7 และที่พักอาศัยผู้ปฏิบัติงานแยกเป็นสัดส่วนตากหาก ร้อยละ 74.5 แต่จุดที่พบปัญหาการจัดการสิ่งแวดล้อมลักษณะฟาร์มที่พบคือ ห้องเตรียมอาหารส่วนใหญ่อยู่ติดกับตัวโรงเรือน และ พื้นที่คับแคบทำให้อากาศอับที่บการระบายอากาศไม่ดี ร้อยละ 50.9 จึงอาจส่งผลกระทบต่อสุขภาพของผู้ปฏิบัติงานได้

การจัดการน้ำทิ้งออกจากฟาร์มพบว่าทั้งหมดไม่มีระบบบำบัดน้ำทิ้งก่อนออกจากฟาร์มที่ต้องตามข้อกำหนดมาตรฐานฟาร์ม และไม่จัดให้มีร่องระบายน้ำออกจากฟาร์ม โดยส่วนใหญ่จะปล่อยน้ำทิ้งลงตามพื้นดิน พื้นหญ้าบริเวณรอบ ๆ ตัวโรงเรือน ทำให้พื้นที่บริเวณดังกล่าวเป็นน้ำโสโครกส่งกลิ่นเหม็นรำคาญ การจัดการขยะมูลฝอย แต่ละฟาร์มจะเก็บกองรวมกันแล้วเผาและฝังกลบ มีบางฟาร์มเท่านั้นที่ใช้บริการรถเก็บขนขยะของเทศบาล ซึ่งจะมีการกำจัดทุกอาทิตย์ การ

ถ้าจักษุแพทย์และมัลติสแตว์ส่วนใหญ่จะขายให้ผู้รับซื้อ สิ่งแวดล้อมสภาพไฟฟ้าพบจุดที่น่าจะก่อให้เกิดอันตรายสำหรับคนและสัตว์ คือ ปัญหาเรื่องการปล่อยกระแสไฟฟ้าเข้าเส้นลวด เพื่อป้องกันโคนมออกจากคอก หากไม่ทำสัญลักษณ์เตือน จะก่อให้เกิดอันตรายได้ ปัญหากลิ่นเหม็น รำคาญและปัญหาร้องเรียนจากการสัมภาษณ์ พบว่าฟาร์มทั้งหมดไม่มีการจัดการกับกลิ่นเหม็น รำคาญ ปัญหากลิ่นเหม็นที่พบส่วนใหญ่เกิดเฉพาะฤดูฝน และตอนกลางวันในฤดูหนาวเวลามีลมพัดผ่านแต่ปัจจุบันผู้ปฏิบัติงานมีความเคยชินกับกลิ่นเหม็นมัลติสแตว์จึงทำให้ปัญหากลิ่นเหม็นไม่ส่งผลกระทบต่อมาก ปัญหาเรื่องร้องเรียนต่างๆ ไม่พบแต่ผู้เป็นเจ้าของฟาร์มบอกว่ามีความวิตกกังวลเหมือนกันเพราะไม่ยากมีปัญหากับเพื่อนบ้านและหน่วยงานราชการ

5.2 ปัจจัยและสิ่งคุกคามสุขภาพจากสิ่งแวดล้อมในการทำงาน

ผู้ปฏิบัติงานมีโอกาสสัมผัสกับสิ่งคุกคามสุขภาพทางด้านกายภาพ เคมี ชีวภาพ การยศาสตร์และอุบัติเหตุจากการทำงานอย่างไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ ดังนั้น เพื่อให้ช่วยต่อการค้นหาปัจจัยและสิ่งคุกคามสุขภาพจากสิ่งแวดล้อมการทำงานที่พบตามลักษณะงาน เพื่อให้นำไปสู่การปฏิบัติหรือทำงานด้วยความระมัดระวังมากขึ้นหรือเฝ้าระวังปัญหาสุขภาพของผู้ปฏิบัติงาน สิ่งคุกคามสุขภาพ เช่น จากฝุ่นละอองอาหารสัตว์ อาหารชนิดขึ้นและอาหารหยาบส่วนผสม ประกอบด้วยวัตถุดิบหลายชนิด เช่นกากถั่วเหลืองบดละเอียด ถั่วลิสงบด กากอ้อย มันสำปะหลังบด ไบโกระถินแห้ง และฟางข้าว ซึ่งหากผู้ปฏิบัติไม่ใช้ผ้าปิดจมูกขณะสัมผัสจะทำให้เกิดผลกระทบต่อระบบทางเดินหายใจ เช่นระคายเคือง จมูก ตา เป็นหวัดเรื้อรัง เกิดผื่นคัน จาม ไอ พบว่าอาการเหล่านี้ผู้ปฏิบัติงานในกระบวนการเตรียมอาหารและให้อาหารสัตว์จะมีความเสี่ยงมากกว่ากระบวนการอื่น ๆ ในรอบ 1 ปีที่ผ่านมาผู้ที่มีสัมผัสกับฝุ่นละอองแล้วมีอาการต่อระบบทางเดินหายใจ ร้อยละ 66.3 นอกจากนี้สิ่งคุกคามทางกายภาพผู้ปฏิบัติงานต้องทำงานในสภาพชื้นและเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุลื่นล้มหากผู้ปฏิบัติงานในลักษณะงานนี้ไม่สวมรองเท้าบูทในการป้องกันการลื่นล้ม อุบัติเหตุจากไฟฟ้าพบว่ามีในฟาร์มนั้น ๆ ไม่ทำเครื่องหมายเตือนถึงอันตรายตรงเส้นลวดที่ปล่อยกระแสไฟฟ้าจะทำให้ผู้ปฏิบัติงานหรือผู้ที่เข้าไปในฟาร์มเดินชนและเกิดอันตรายได้ อุปกรณ์การทำงานที่อยู่ในสภาพไม่เหมาะสมผู้ปฏิบัติงานควรแก้ไขด้วยวิธีการจัดเก็บให้เป็นระเบียบและมีการตรวจเช็คอุปกรณ์ก่อนใช้ทุกครั้ง

ด้านเคมีพบว่ากระบวนการเตรียมวัสดุอุปกรณ์และทำความสะอาดเต้านมก่อนรีดเป็นงานที่ต้องสัมผัสกับสารคลอรีนและ โซดาไฟ หากผู้ปฏิบัติงานไม่สวมใส่ถุงมือเพื่อป้องกันอันตรายจากการทำงานแล้ว ผลกระทบที่เกิดจากสารเคมีเหล่านี้ คือ มีอาการทางผิวหนัง เช่น ผื่นหนังลอกบาง และแสบ บริเวณที่เป็นแผลหากสัมผัสก็จะแสบและหากเกิดอุบัติเหตุกระเด็นเข้าตาอาจทำให้ตาบอดได้

สิ่งคุกคามทางการเกษตร จากขนาดน้ำหนักของสิ่งของที่ผู้ปฏิบัติงานต้องมีการยกและเคลื่อนย้าย ในแต่ละลักษณะงานก็มีขนาดน้ำหนักมากน้อยแตกต่างกันไป ซึ่งบางลักษณะงานก็มีการยกของที่หนักเกินเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดที่จัดให้มีการยกให้เหมาะสมกับเพศและวัย พบว่าขนาดของวัตถุสิ่งของที่ผู้ปฏิบัติงานต้องยกเคลื่อนย้ายมีดังนี้ เครื่องรีดนม น้ำหนักโดยรวมประมาณ 30 กิโลกรัม ถังบรรจุนม 40 กิโลกรัม ถังอาหาร 30 กิโลกรัม ก้อนฟางข้าวมัดละ 30 กิโลกรัม และถังน้ำ 20 กิโลกรัม ซึ่งลักษณะท่าทางในการยกผู้ปฏิบัติงานจะก้มยกขึ้นพร้อมกันทั้งสองข้าง ท่าทางการทำงานที่พบบ่อยและไม่เหมาะสมเช่น การยืนและก้มยกของหนักที่ไม่ถูกต้อง การยกและก้าวไปพร้อมกัน โดยไม่มีการพักของไว้ในมือค้ำไว้ก่อนแล้วค่อยก้าวเท้าเดิน การยืนก้มตัวล่างทำความสะอาดอุปกรณ์กับพื้นนาน ๆ การก้มทำความสะอาดโรงเรือนนาน ๆ เป็นต้น ซึ่งพฤติกรรมต่าง ๆ เหล่านี้มีผลต่อการปวดเมื่อยกล้ามเนื้อทั้งในขณะปฏิบัติงานและอาจส่งผลในระยะยาวเมื่อผู้ปฏิบัติงานปฏิบัติบ่อย ๆ นาน ๆ โดยไม่มีการแก้ไขหรือปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ซึ่งท่าทางการทำงานเหล่านี้พบได้เกือบทุกกระบวนการทำงาน

ส่งคุกคามทางชีวภาพ ที่อาจพบได้ เช่นจากการติดเชื้อโรคจากการสัมผัสสัตว์เลี้ยงหรือผลิตภัณฑ์ของสัตว์ เช่น หากมีโคนมที่ป่วยโดยผู้ปฏิบัติงานยังไม่ทันได้สังเกตการเจ็บป่วย เมื่อสัมผัสกับสัตว์หรือผลิตภัณฑ์ของสัตว์ โดยไม่ได้ใส่ถุงมือจะทำให้ผู้ปฏิบัติงานได้รับเชื้อโรคได้หรืออาจพบได้ในอาหารสัตว์ที่อาจจะเป็นเชื้อราและเข้าสู่ระบบทางเดินหายใจ ถ้าผู้ปฏิบัติงานไม่ใส่ผ้าปิดจมูกซึ่งอาจจะส่งผลกระทบต่อผู้ปฏิบัติงานในระยะยาวได้ สิ่งคุกคามทางจิตสังคม เกิดความเครียดที่เกิดจากการทำงานที่เพิ่มขึ้น สาเหตุจากราคาและผลผลิตและการทำงานที่เร่งรีบ

5.3 ภาวะสุขภาพและปัญหาสุขภาพ การได้รับบาดเจ็บ การเจ็บป่วย อุบัติเหตุจากการทำงาน

เนื่องจากการทำงานส่วนตัว ดังนั้น ระยะเวลาการทำงานในแต่ละวันหรือพักระหว่างทำงานเป็นเรื่องของการตัดสินใจของแต่ละบุคคล บางคนเร่งรีบทำงานให้เสร็จเพื่อที่จะให้ทันเวลาในการไปรับถังนมฟาร์มอื่น ๆ หรือบางคนเร่งรีบเพราะต้องไปทำงานอื่นต่อหรือบางคนอาจทำงานเพลินจึงไม่หยุดพักและทานอาหารไม่ตรงเวลา จึงทำให้เกิดการเจ็บป่วยหรือไม่สบายได้ หากพิจารณาระยะเวลาในการทำงานในฟาร์มพบว่าผู้ปฏิบัติงานส่วนใหญ่ทำงานใช้เวลาประมาณ 6 – 10 ชั่วโมงต่อวัน โดยจะทำทุกวัน

สำหรับความเจ็บป่วยหรือความผิดปกติที่เกิดขึ้นมีความแตกต่างในแต่ละบุคคลขึ้นอยู่กับการทำงานของแต่ละคน จากผลการศึกษาอาการ การเจ็บป่วยในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา ส่วนใหญ่จะมีอาการเกี่ยวกับโครงร่างและกล้ามเนื้อโดยการปวดเมื่อยตามอวัยวะส่วนต่าง ๆ ของร่างกายร้อยละ 84.4 เช่น ปวดกล้ามเนื้อแขน จากท่าทางการยกและหิ้วของหนัก ปวดเมื่อยบริเวณหลังและเอว จาก

การยกของหนักที่ไม่ถูกวิธี ปวดขาและเข่าจากการเดินทำงานบ่อย ๆ วกไปวนมา และการ ผุคลุกผุคนั่งจากการรีดนมและต่อเนื่องกับการลุกขึ้นไปทำงานอื่น ปวดเมื่อยต้นคอจากการก้มล้าง ขัดอุปกรณ์ การก้มทำความสะอาดเต้านมและก้มจับเครื่องรีด ก้มทำความสะอาดเครื่องรีด ปวด เมื่อยข้อมือจากการใช้ข้อมือยกและหิ้วของหนัก อาการวิงเวียน ปวดศีรษะจากท่าทางก้ม ๆ เงย ๆ ผุคลุกผุคนั่ง ปัญหาระบบทางเดินหายใจ ร้อยละ 66.3 มีอาการระคายเคืองจมูก ตา อาการจามและ ไอ เกิดผื่นแพ้ หายใจไม่สะดวก และบางรายพบว่าเป็นหวัดเรื้อรังนาน 1 เดือน ปัญหาทางผิวหนัง ร้อยละ 31.7 เช่น ผิวน้ำขรุขระบริเวณที่สัมผัสสลอดแห้ง แสบมือและระคายเคืองบริเวณที่สัมผัสเมื่อมี บาดแผล การได้รับการบาดเจ็บหรืออุบัติเหตุในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา มีผู้ปฏิบัติงานได้รับการบาดเจ็บหรือ อุบัติเหตุจากการทำงาน ร้อยละ 28.9 โดยสาเหตุจากโคนมเตะ ชน หรือใช้หางฟาดบริเวณใบหน้า และจากการยกถังนม ถึงอาหารแล้วหลุมมือหล่นทับเท้า การสะดุดการเดินล้มจากการทำงานใน สภาพพื้นแฉะ เป็นต้น อาการบาดเจ็บที่เกิดขึ้นมีเพียงเล็กน้อยถึงขั้นรุนแรง เช่น เป็นแผลถลอก ฟก ช้ำ แผลฉีกขาด และอาการบวมมากซึ่งวิธีการรักษาจะปล่อยให้หายเอง ซึ่งพยายามใช้เองและหาก รุนแรงจึงไปพบบุคลากรทางการแพทย์ การบาดเจ็บหรืออุบัติเหตุโดยทั่วไปผู้ปฏิบัติคิดว่าอันตราย และอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นเกิดจากการขาดความระมัดระวังขณะทำงาน การไม่ใส่อุปกรณ์ป้องกันส่วนบุคคล และ จากความไม่ปลอดภัยของสิ่งแวดล้อมในการทำงาน

5.4 พฤติกรรมการใช้อุปกรณ์ป้องกันส่วนบุคคลและพฤติกรรมการปฏิบัติงาน

การปฏิบัติงานในฟาร์มโคนมเมื่อขึ้นทะเบียนฟาร์มแล้วผู้ปฏิบัติงานจะได้รับการอบรม เกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมในฟาร์มโคนมและการปฏิบัติตนเพื่อความปลอดภัยในการทำงาน อุปกรณ์ที่ใช้สำหรับป้องกันส่วนบุคคลในการปฏิบัติงานในฟาร์มโคนมที่จำเป็นต้องใช้ เช่น ถุงมือ ควรจะใช้ทุกครั้งเมื่อมีการสัมผัสกับสารเคมีหรือสัมผัสกับน้ำนมของโค ผ้ากันเปื้อนควรจะใช้เพื่อ ป้องกันการสัมผัสของผิวหนังส่วนต่าง ๆ ของร่างกายกับสิ่งคุกคามโดยตรง ผ้าปิดจมูกควรจะใช้ทุก ครั้งที่มีการสัมผัสกับฝุ่นละอองอาหารสัตว์ รองเท้าบูทควรสวมใส่ทุกครั้งเพื่อป้องกันการลื่นล้ม เมื่อสัมผัสกับพื้นแฉะ เป็นต้น แต่พบว่าผู้ปฏิบัติงานยังมีพฤติกรรมการใช้อุปกรณ์ไม่เหมาะสมกับ ลักษณะงานหรือมีการใช้น้อย เช่น พบว่าใช้ถุงมือเมื่อสัมผัสกับสารเคมี ร้อยละ 6.3 การใช้ผ้าปิด จมูกกับงานที่ต้องสัมผัสกับฝุ่นละออง ร้อยละ 15.2 ส่วนอุปกรณ์ที่มีการใส่มากคือรองเท้าบูทร้อยละ 61.1 อาจเพราะรองเท้าบูทเป็นอุปกรณ์ที่มีการใส่ตั้งแต่เริ่มต้นในการเข้าทำงานในฟาร์มและมีปัญหา น้อยต่อการทำงาน ส่วนเหตุผลของผู้ไม่ใส่อุปกรณ์ป้องกันอันตรายจากสิ่งคุกคาม เช่น ไม่ใส่ถุงมือ เพราะทำงานไม่ถนัด ไม่ใส่ผ้าปิดจมูกเพราะอึดอัดหายใจไม่สะดวก ใส่แล้วเวียนศีรษะ ไม่ใส่ รองเท้าบูทเพราะทำเป็นเชื้เรา ใส่แล้วเดินไม่คล่องตัว รองเท้าบูทกัดและทำเปื่อย และเห็นว่า ถ้า ไม่ใส่ไม่น่าจะเกิดอันตรายในการทำงาน พฤติกรรมการปฏิบัติงานที่เมื่อปฏิบัติทุกครั้งทำให้

ผู้ปฏิบัติงานมีความเสี่ยงต่อการได้รับอันตรายหรือบาดเจ็บน้อยคือ จะอ่านฉลากทุกครั้งก่อนมีการใช้สารเคมี ร้อยละ 67.8 และพฤติกรรมการส่งเสริมสุขภาพการทำงานของผู้ปฏิบัติงาน คือ การตรวจสุขภาพประจำปีของผู้ปฏิบัติงานร้อยละ 54.5 การตรวจสุขภาพประจำปีสำหรับผู้ปฏิบัติงานฟาร์มโคนมนี้ส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่ใช้ชื่อในการขอขึ้นทะเบียนฟาร์มเท่านั้นที่ได้รับสวัสดิการฟรี ส่วนผู้ปฏิบัติงานอื่น ๆ หากต้องการตรวจต้องเสียค่าใช้จ่ายในการตรวจสุขภาพที่โรงพยาบาลของรัฐเองจึงทำให้ผู้ปฏิบัติงานอื่นมีความเสี่ยงต่อโรคที่เกิดจากการประกอบอาชีพนี้ได้ พฤติกรรมการปฏิบัติงานที่ผู้ปฏิบัติงานมีโอกาสเสี่ยงและเป็นพฤติกรรมควรปรับปรุง คือการยกและเคลื่อนย้ายของหนักผู้ปฏิบัติงานมีท่าทางในการยกไม่ถูกวิธี คือ ไม่ใช่เครื่องทุ่นแรงขณะยกและเคลื่อนย้ายของ จึงแนะนำว่าขณะที่ยกของหนักควรยกให้ถูกวิธีด้วยท่าทางที่ถูกต้อง เช่นหาผู้ช่วยยกหรือใช้รถเข็นในการเคลื่อนย้ายของหนัก เพื่อลดความเสี่ยงจากการอันตรายการบาดเจ็บ และพฤติกรรมเสี่ยงที่อาจจะทำให้ผู้ปฏิบัติงานได้รับบาดเจ็บหรือการเจ็บป่วยเพิ่มขึ้นจากการทำงาน คือ ผู้ปฏิบัติงานถึงแม้จะเจ็บป่วยหรือไม่สบายก็ยังฝืนทนทำงานต่อจนเสร็จจึงจะหยุดพัก